

Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden

Dokument 3:12 (2011–2012)

23 257 -3 918 240 1 255 712 474 320 120 3 924 22 781 3

Denne publikasjonen finnes på Internett:
www.riksrevisjonen.no

Offentlige institusjoner kan bestille publikasjonen fra
Departementenes servicesenter
Telefon: 22 24 20 00
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
www.publikasjoner.dep.no

Andre kan bestille fra
Bestillinger offentlige publikasjoner
Telefon: 55 38 66 00
Telefaks: 55 38 66 01
E-post: offpub@fagbokforlaget.no

Fagbokforlaget AS
Postboks 6050 Postterminalen
5892 Bergen

ISBN 978-82-8229-175-0

Forsideillustrasjon: 07 Oslo

Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden

---

Dokument 3:12 (2011–2012)

Til Stortinget

Riksrevisjonen legger med dette fram Dokument 3:12 (2011–2012)
Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden.

Riksrevisjonen, 31. mai 2012

For riksrevisorkollegiet

Jørgen Kosmo
riksrevisor

Innhold

1	Hovedfunn	7
2	Riksrevisjonens merknader	7
3	Riksrevisjonens anbefalinger	9
4	Departementets oppfølging	10
5	Riksrevisjonens sluttmerknad	11
	Vedlegg 1: Riksrevisjonens brev til statsråden	13
	Vedlegg 2: Statsrådets svar	17
	Vedlegg 3: Rapport	
	Ordlister	27
1	Innledning	29
2	Metode	31
3	Revisjonskriterier	33
4	Justisdepartementets ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt	35
5	Effektiviteten i saksbehandlingen i straffesakskjeden	47
6	Vurderinger	59
7	Referanseliste	62

Justis- og beredskapsdepartementet

Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere hvordan Justis- og beredskapsdepartementet har ivaretatt sitt ansvar for effektiv saksbehandling i straffesakskjeden gjennom utvikling av ikt. Undersøkelsen omfatter perioden 2009–2011.

Bakgrunnen for undersøkelsen er at tidligere dokumenter fra Riksrevisjonen har vist at politiet har hatt omfattende utfordringer med sine ikt-systemer, og at mangelfull overordnet styring blant annet har svekket samhandlingen i straffesakskjeden. Stortinget har forutsatt at arbeidet med å forbedre ikt-systemene innen sektoren må styrkes.

Rapporten ble forelagt Justis- og beredskapsdepartementet ved brev av 3. februar 2012. Justis- og beredskapsdepartementet har i brev av 24. februar 2012 gitt kommentarer til rapporten. Kommentarene er i hovedsak innarbeidet i rapporten og i dette dokumentet.

Rapporten, riksrevisorkollegiets oversendelsesbrev til departementet 7. mars 2012 og statsrådets svar 22. mars 2012 følger som trykte vedlegg.

---

1 Hovedfunn

- Mål om elektronisk samhandling i straffesakskjeden er ikke realisert, og dette har uheldige følger for straffesaksforvaltningen.
- Det er fortsatt betydelige mangler i Justis- og beredskapsdepartementets styring av ikt-arbeidet i straffesakskjeden.
- Ikt-fora opprettet av Justis- og beredskapsdepartementet har ikke tydelige oppgaver eller ansvar.
- Det er et gevinstpotensial i politiet ved innføring av bedre ikt-systemer.
- Midler til ikt-utvikling i Politidirektoratet og Politiets data- og materieltjeneste går i hovedsak til konsulenter.
- Det er manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur.

---

2 Riksrevisjonens merknader

2.1 Mål om elektronisk samhandling er ikke realisert, og dette har uheldige følger for straffesaksforvaltningen

Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med å forbedre ikt-forvaltningen i straffesakskjeden (politiet, domstolene og kriminalomsorgen) i perioden 2009–2011 har ikke realisert målet om elektronisk samhandling. Delsektorene i straffesakskjeden benytter mye av den samme informasjonen, men dagens ikt-systemer begrenser mulighetene for gjenbruk av informasjon. Bedre informasjonsdeling og informasjonsflyt i straffesakskjeden, og bedre samhandling på tvers av delsektorene, kan bidra til mer effektiv saksbehandling.

Det anses likevel som positivt at departementet i 2011 har fått en ny ikt-strategi, og at arbeidet med oppgradering av politiets ikt-infrastruktur og planarbeid for å fornye straffesakssystemene i politiet har startet. Departementet er godt informert om dette arbeidet.

Manglende resultater i arbeidet med å forbedre ikt innen straffesakskjeden har flere uheldige konsekvenser. Det er for eksempel lite tilfredsstillende at politiets saksbehandlingssystem, BL, er utformet slik at det ikke kan tilpasses ny straffelov uten større og ressurskrevende tilpasninger. Ikrafttredelse av straffeloven av 2005 og politiregisterlov er derfor utsatt i påvente av nødvendige tilpasninger av politiets ikt-løsninger.

I forbindelse med nytt straffesakssystem i politiet er det viktig å ta hensyn til de andre delsektorenes behov for og krav til ikt-utvikling, spesielt for å utnytte potensialet for informasjonsutveksling på tvers i straffesakskjeden. I dette arbeidet må Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet også sikre at systemene til later utstrakt gjenbruk av informasjon.

Riksrevisjonen forutsetter at arkitekturprinsippene for nye ikt-løsninger som er obligatoriske for statlige virksomheter, følges for å sikre at politiets ikt-løsninger kan kommunisere med andre ikt-systemer.

2.2 Det er fortsatt betydelige mangler i Justis- og beredskapsdepartementets styring av ikt-arbeidet i straffesakskjeden

Etter at Stortinget ved flere anledninger i 2010 la til grunn at arbeidet med forbedringen av ikt-systemene innen straffesakskjeden måtte styrkes, har Justis- og beredskapsdepartementet gjennomført eller satt i gang flere tiltak på området.

Svakhetene i departementets oppfølging, også etter at Stortinget tydeliggjorde sine forventninger, er etter Riksrevisjonens oppfatning så store at styringen ikke kan sies å være i overensstemmelse med Stortingets forutsetning om at departementet skal ha en tett oppfølging av ikt-arbeidet i sektoren. Departementet har heller ikke utviklet en styring som sikrer at mål- og resultatkrav oppnås, slik økonomireglementet krever.

Departementet har i hovedsak ikke stilt konkrete resultatmål i tildelingsbrevene for årene 2009–2011 ut over de overordnede målene i ikt-strategien, som eksempelvis kravet om økt elektronisk samhandling. Justis- og beredskapsdepartementet har opplyst at virksomhetene i tildelingsbrevene for 2012 er bedt om å rapportere om oppnådde mål knyttet til ikt-strategien for justissektoren, ikt-utviklingsprosjekter og ikt-forvaltningen.

Det er heller ikke stilt krav til rapportering om resultater på ikt-samhandling i tildelingsbrevene til Politidirektoratet for årene 2009–2011, eller i de generelle retningslinjene til Domstoladministrasjonen. Etter Riksrevisjonens vurdering vil tydeligere styring fra departementet på dette området gjøre det lettere for straffesaksforvaltningen å prioritere ikt-arbeidet.

Justis- og beredskapsdepartementets styring av ikt-arbeidet kan heller ikke sies å være i overensstemmelse med god praksis for ikt-styring. Riksrevisjonen viser her til at departementet ikke har utarbeidet en samlet plan for dette arbeidet for alle delsektorene. En samlet plan som konkretiserer ikt-strategien, vil i større grad sikre framdrift i utvikling og drift innen ikt-forvaltningen for både politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Det er viktig at en slik samlet plan regelmessig følges opp i tildelingsbrevene gjennom klare og konkrete resultatmål i departementets styring av delsektorene.

Den nye ikt-strategien fra 2011 er mer generell enn strategien fra 2004 som la spesiell vekt på straffesakskjeden. Ansvaret for å nå målene i strategien er lagt til delsektorene, som må finansiere samhandlingsprosjekter i justissektoren. Etter Riksrevisjonens vurdering kan det derfor bli vanskelig å prioritere disse prosjektene.

2.3 Ikt-fora opprettet av Justis- og beredskapsdepartementet har ikke tydelige oppgaver eller ansvar

Justis- og beredskapsdepartementet har opprettet flere fora knyttet til ikt-samarbeid i justissektoren – et overordnet Ikt-styre og et mer operativt Programstyre som har rapportert til Ikt-styret. Det overordnede Ikt-styret, som ble opprettet i 2000, har ikke hatt et mandat for sitt arbeid. Medlemmer av Programstyret har karakterisert styret som et møteforum og et koordineringsorgan uten klare mål for hvordan straffesakskjeden skal fornye sine ikt-systemer. Verken Ikt-styret eller Programstyret har gjennomført tiltak for å nå målet om elektronisk samhandling i straffesakskjeden.

Disse foraene har derfor bare fungert som møteplasser for informasjonsutveksling mellom delsektorene, og har ikke bidratt vesentlig til å realisere Stortingets forutsetninger om forbedret ikt-forvaltning i justissektoren. En viktig forutsetning for å oppnå resultater er at ansvaret og oppgavene er klart definert, gjerne i et mandat. Det vurderes derfor som kritikkverdig at det ikke har vært utarbeidet noe mandat for Ikt-styret, og at det ser ut som om et mandat først vil komme i 2012.

I forbindelse med ny ikt-strategi i 2011 ble for øvrig Ikt-styret utvidet til å omfatte de største virksomhetene i justissektoren. Direktoratet for nødkommunikasjon, som er ansvarlig for nytt digitalt nødnett i Norge, er ikke representert i dette styret. Det nye digitale nødnettet er et stort ikt-utviklingsprosjekt i justissektoren, selv om dette systemet først og fremst er en telekommunikasjonsløsning. Riksrevisjonen er derfor spørrende til hvorfor Direktoratet for nødkommunikasjon ikke er representert i det overordnede Ikt-styret.

2.4 Det er et gevinstpotensial i politiet ved innføring av bedre ikt-systemer

Riksrevisjonen har gjennomført en tidsregistreringsundersøkelse som viser hvor lang tid politiet bruker på å registrere en anmeldelse i BL, både ved personlig oppmøte i

politivakten og ved anmeldelse på Internett og henleggelse. Undersøkelsen viser at det er et innsparingspotensial i størrelsesorden 13 til 16 årsverk på disse handlingene.

Siden dette bare utgjør en mindre andel av ikt-relaterte arbeidsprosesser, kan det antas at politiet kan frigjøre ytterligere årsverk i straffesaksprosessen med nye ikt-systemer som samhandler bedre enn dagens. Det er gjort et grovt estimat for å antyde gevinstpotensialet. Med forutsetninger om tidsbruk på henholdsvis 3 og 5 minutter i 50 arbeidsprosesser for 150 000 saker anslås det at politiet her kan ha et effektiviseringspotensial på 280 til 460 årsverk. Antall saker som behandles i de enkelte arbeidsprosessene, vil være ulikt, og de forskjellige arbeidsprosessene vil ikke ta like lang tid. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til dette estimatet. Det viser likevel at bedre ikt-systemer i straffesakskjeden kan gi betydelige gevinster. Ikt-systemene til domstolene og kriminalomsorgen er også mangelfulle, og det er grunn til å anta at gevinstpotensialet kan være stort også i disse delsektorene.

I 2009 ble det mulig å foreta anmeldelser på Internett, for at det skulle bli lettere for publikum å anmelde enkelte typer mindre alvorlig kriminalitet. Dette er en begrenset løsning som forutsetter at dataene blir lagt inn manuelt ved videre behandling. En bedre internettløsning, der politiet kan gjenbruke informasjonen som anmelderen har registrert elektronisk, vil gi besparelser også hos politiet. Bruken av portal-løsninger mot publikum øker på mange områder i samfunnet. Nasjonale mål om elektronisk forvaltning tilsier at publikum også på dette området bør kunne forvente at politiet mottar anmeldelser for flere kriminalitetstyper på Internett, og kan gi rask elektronisk bekreftelse på at disse er mottatt.

2.5 Midler til ikt-utvikling i Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste går i hovedsak til konsulenter

Regnskapene til Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste viser at store deler av midlene til ikt-utvikling i perioden 2009 til og med september 2011 er brukt til konsulenttjenester. Eksempelvis har Politidirektoratet i perioden brukt 95 prosent av disse midlene til kjøp av konsulenttjenester.

Når en så stor del av midlene går til konsulenter, mener Riksrevisjonen at det er usikkert om

Justis- og beredskapsdepartementet, Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste har tilstrekkelig styring med utviklingen av ikt-prosjekter til å kunne nå de langsiktige målene som er satt for samhandling, og for å få god framdrift i ikt-utviklingen. Utstrakt bruk av konsulenter kan også føre til at nødvendig ikt-kompetanse ikke blir overført til Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste etter hvert som nye ikt-systemer blir ferdigstilt.

2.6 Det er manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur

Manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur fører til omfattende driftsforstyrrelser og nedetid og skaper problemer for delsektorene. Dette forsinker saksbehandlingen og skaper frustrasjon hos brukerne av ikt-systemene i alle delsektorene.

Politiet er den største aktøren i straffesakskjeden, og det er forståelig at Justis- og beredskapsdepartementet prioriterer ikt-systemene i politiet først. Politiet er hovedleverandør av informasjon i straffesakskjeden, og et nytt straffesakssystem i politiet vil gi gevinster også for domstolene og kriminalomsorgen. Justis- og beredskapsdepartementet opplyser at det ikke er mulig å angi noe starttidspunkt for når nytt straffesakssystem i politiet kan innføres. Etter Riksrevisjonens vurdering er det avgjørende at departementet prioriterer arbeidet med å få fastsatt et slikt starttidspunkt.

---

3 Riksrevisjonens anbefalinger

- 1 Justis- og beredskapsdepartementet bør styre ikt-arbeidet i justissektoren tydeligere. Det er i tråd med Stortingets forventninger, og er viktig fordi undersøkelsen viser at samordning av ikt-arbeidet lett kan bli nedprioritert i forhold til driftsoppgaver og delsektorenes egne behov. Delsektorene har opplevd styringssignalene fra Justis- og beredskapsdepartementet som utydelige.

Riksrevisjonen anbefaler at Justis- og beredskapsdepartementet vurderer følgende tiltak:

- Utvikle en felles overordnet rullerende handlingsplan basert på ikt-strategien for justissektoren. Dette vil i større grad sikre framdrift i delsektorenes arbeid med å forbedre ikt-systemene, og gi bedre mulighet for å nå målet om elektronisk

samhandling. Dette er også i tråd med faglige standarder for styring av utvikling av ikt-systemer, og målet i økonomireglementet om å sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås.

- Følge opp handlingsplanen i de årlige tildelingsbrevene med konkrete resultatmål og krav om mer resultatrettet rapportering fra delsektorene. Krav til elektronisk samhandling og deling av informasjon, blant annet utstrakt gjenbruk av data, bør være viktige resultatkrav.
- Vurdere å utvikle insentiver som kan få delsektorene til å prioritere elektronisk samhandling høyere. Dette er særlig aktuelt etter at delsektorene i den nye ikt-strategien fra 2011 må finansiere samhandlingsprosjekter selv.
- Vurdere tiltak som sikrer kompetanseoverføring på ikt-området til Politidirektoratet.
- Sørg for at det ved utviklingen av nytt straffesakssystem i politiet blir stilt krav om å ta hensyn til andre delsektors behov for elektronisk samhandling, blant annet utstrakt gjenbruk av informasjon. Departementet bør også få fastsatt starttidspunkt for å innføre det nye straffesakssystemet.

En bedre overordnet styring av ikt-utviklingsarbeidet i justissektoren er tidskritisk. Det er derfor positivt at tydeligere krav til resultater og resultatrapportering er lagt inn i tildelingsbrevene for 2012. Departementet bør prioritere arbeidet med en konkret handlingsplan.

2 Det anbefales at ikt-styrene som Justis- og beredskapsdepartementet har opprettet i ikt-arbeidet, som Ikt-styret og Ikt-lederforum, får avklart sitt ansvar og fullmakter. I denne sammenhengen anbefaler Riksrevisjonen følgende tiltak:

- Departementet slutfører arbeidet med å få etablert et mandat for arbeidet i foraene. I den forbindelse kan departementet også vurdere å gi foraene større grad av formell beslutningsmyndighet som et supplement til den ordinære styringslinjen gjennom tildelings- og oppdragsbrev.

- Departementet vurderer om det er hensiktsmessig å inkludere Direktoratet for nødkommunikasjon i Ikt-styret.

---

4 Departementets oppfølging

Statsråden framholder i sitt svarbrev at hun ser med alvor på merknadene som Riksrevisjonen har til ikt-forvaltningen i straffesakskjeden. Statsråden er opptatt av at justissektoren skal oppnå målsettingen om mer elektronisk samhandling. Ikt har stor betydning for virksomhetenes mulighet til å kunne løse oppgavene sikkert og effektivt.

I arbeidet med å realisere målene i ikt-strategien har departementet gjennom tildelingsbrevene for 2012 gitt virksomhetene i oppdrag å rapportere om status på strategiområdene. Denne rapporteringen vil danne grunnlaget for utarbeidelse av ikt-handlingsplaner. Virksomhetene skal videre rapportere om ikt-drift og forvaltning samt utviklingsprosjekter.

Mandatene til flere ikt-fora er under slutføring. Ikt-styrets sammensetning vil være gjenstand for vurdering slik at det består av relevante aktører fra justissektoren.

Statsråden mener at prioriteringen av ikt ikke kan ses uavhengig av øvrige behov og utfordringer, og at departementets styring av underliggende virksomheter derfor skal skje i den ordinære styringslinjen gjennom tildelings- og oppdragsbrev. Dette er dermed ikke en oppgave for Ikt-styret. Derimot mener statsråden at Ikt-styret er viktig for å sikre forståelse og forankring av virksomhetenes ikt-utfordringer både i departementets og etatenes toppledelse.

Fra 2010 har deler av bevilgningene til politi- og lensmannsetaten vært avsatt til utskifting av ikt-infrastruktur. Også domstolene og kriminalomsorgen har gjennomført oppgradering av teknisk infrastruktur.

Når det gjelder overføring av kompetanse fra konsulenter til virksomhetene er statsråden enig med Riksrevisjonen i at dette kan være en utfordring, og at bruken av konsulenter er høy i straffesaksprosjektet. Et bevisst forhold til balansert bruk av konsulenter og intern kompetanse og kapasitet er viktig. Statsrådets mål er å redusere konsulentbruken på ikt-området.

---

5 Riksrevisjonens sluttmerknad

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader i saken.

Saken sendes Stortinget.

Vedtatt i Riksrevisjonens møte 17. april 2012

Jørgen Kosmo

Arve Lønnum

Martin Engeset

Per Jordal

Synnøve Brenden

Björg Selås

Vedlegg 1

Riksrevisjonens brev til statsråden

Justisminister Grete Faremo
Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden

Vedlagt oversendes utkast til Dokument 3:x (2011–2012) *Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden*.

Dokumentet er basert på en rapport som ble oversendt Justis- og beredskapsdepartementet ved vårt brev 3. februar 2012, og på departementets svar 24. februar 2012.

Justisministeren bes redegjøre for hvordan departementet vil følge opp Riksrevisjonens merknader og anbefalinger, og eventuelt om departementet er uenig med Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen ønsker særlig en redegjørelse om hvordan departementet vurderer at styringen av ikt-arbeidet kan styrkes, herunder hvordan det kan sikres at ikt-kompetanse blir overført fra konsulenter til politiet.

Departementets oppfølging vil bli sammenfattet i det endelige dokumentet til Stortinget. Justisministerens svar vil i sin helhet bli vedlagt dokumentet.

Svarfrist: 22. mars 2012.

For riksrevisorkollegiet

Jørgen Kosmo
riksrevisor

Vedlegg:

Utkast til Dokument 3:x (2011–2012) *Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden*.

Vedlegg 2

Statsrådets svar

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Statsråden

Riksrevisjonen
Postboks 8130 Dep
0032 Oslo

Deres ref.

Vår ref.
201010570

Dato
22.03.2012

**RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV IKT-FORVALTNINGEN I
STRAFFESAKSKJEDEN**

Jeg viser til Riksrevisjonens brev av 7. mars 2012 hvor det bes om min redegjørelse for hvordan departementet vil følge opp Riksrevisjonens merknader og anbefalinger til undersøkelsen av IKT-forvaltningen i straffesakskjeden.

Jeg ser med alvor på de merknader Riksrevisjonens har til IKT-forvaltningen i straffesakskjeden. Jeg er opptatt av at justissektoren skal oppnå målsettingen om mer elektronisk samhandling. For virksomhetene er IKT av stor betydning for at oppgavene kan løses sikkert og effektivt. I IKT-strategi for justissektoren 2011-2015 er hovedmålene for strategiperioden en effektiv samhandling, god informasjonssikkerhet og god styrings- og beslutningsinformasjon. Jeg vil ha en tett oppfølging av strategien på tvers av virksomhetene i justissektoren.

Jeg er opptatt av å få til mer effektive løsninger og vil understreke at det allerede er stilt krav til elektronisk samhandling ved utvikling av nye systemer. Særlig innenfor straffesakskjeden ser jeg det som viktig å få til en bedre samhandling og jeg vil følge opp dette fremover. Nye saksbehandlingssystemer for politi- og lensmannsetaten er nødvendig for elektronisk samhandling i straffesakskjeden. Prosjektet Nye straffesakssystemer er underlagt kvalitetssikringsregimet for store anskaffelser i staten og starttidspunkt for prosjektet vil være avhengig av framdriften i kvalitetssikringsprosessen.

Jeg har merket meg Riksrevisjonens anbefalinger og de tiltak som foreslås. I arbeidet med å realisere målene i IKT-strategien har departementet gjennom tildelingsbrevene

Postadresse: Postboks 8005 Dep, 0030 Oslo
Kontoradresse: Gullhaug Torg 4a Telefon: 22 24 51 00 Telefaks: 22 24 95 33
Org. nr.: 972 417 831

for 2012 gitt virksomhetene i oppdrag å rapportere om status og nåsituasjonsbeskrivelser på strategiområdene. Denne rapporteringen vil danne grunnlaget for utarbeidelse av IKT-handlingsplaner. Virksomhetene skal videre rapportere på IKT-drift og forvaltning samt utviklingsprosjekter. Tiltakene vil styrke styringen av IKT-området og bidra til å realisere målene i strategien.

Jeg noterer at Riksrevisjonen ser det som kritikkverdig at det ikke tidligere er utarbeidet mandater for IKT-fora. Mandater for disse fora er nå under slutføring. IKT-styrets sammensetning vil være gjenstand for vurdering slik at det består av relevante aktører innen justissektoren.

Jeg bemerker at departementets styring av underliggende virksomheter skal skje i den ordinære styringslinjen gjennom tildelings- og oppdragsbrev. Dette er således ikke en oppgave for IKT-styret. Derimot mener jeg at IKT-styret er viktig for å sikre forståelse og forankring av virksomhetenes IKT-utfordringer i både departementets og etatenes toppledelse. Dette vil være et egnet forum for å diskutere felles utfordringer og prioriteringer på tvers av virksomheten i den hensikt å få til en bedre elektronisk samhandling.

Jeg er enig i at det er et gevinstpotensial i politiet ved innføring av bedre IKT-systemer. Også domstolene og kriminalomsorgen vil dra nytte av bedre IKT-systemer og gjøre det enklere å utnytte potensialet som ligger i samhandling. Som det framgår av Riksrevisjonens undersøkelse vil det kunne frigjøres tid til andre politioppgaver ved innføring av nytt straffesakssystem. Jeg bemerker at tidsregistreringene Riksrevisjonen bygger sine estimater på, er tatt fra utvalgte deler av straffesakskjeden. Man kan ikke av dette uten videre avlede hva det vil kunne innebære av frigjorte årsverk.

Når det gjelder kompetanseoverføring fra konsulenter til virksomhetene er jeg enig med Riksrevisjonen at dette kan være en utfordring og at bruken av konsulenter er høy i straffesaksprosjektet. Et bevisst forhold til balansert bruk av konsulenter og intern kompetanse og kapasitet er viktig. Mitt mål er å få konsulentbruken på IKT-området ned.

I likhet med Riksrevisjonen er jeg enig i at manglende oppgradering av teknisk infrastruktur har vært utfordrende for virksomhetene i straffesakskjeden. Fra 2010 har derfor deler av bevilgningen til politi- og lensmannsetaten vært avsatt til nødvendig utskifting av IKT-infrastruktur. Ny programvareplattform og bedre sikkerhetsløsninger inngår også som en del av dette arbeidet. I domstolene og kriminalomsorgen har det også vært gjennomført oppgraderinger av teknisk infrastruktur.

IKT-utviklingen er sentral for effektiv utnyttelse av ressursene i justissektoren. Prioriteringen av IKT-området kan ikke ses uavhengig av øvrige behov og utfordringer. Jeg er derfor også opptatt av at styringen av IKT-området skjer på ordinært vis gjennom fastsettelse av tydelige mål og resultatkrav. I lys av anbefalingene fra Riksrevisjonen

kan det være hensiktsmessig å gjøre endringer i den valgte styringsmodellen for IKT-arbeidet. Dette vurderes som en oppfølging av Bleikelia-rapporten avgitt til justisministeren 31. januar 2012.

Med hilsen

Grete Faremo

Vedlegg 3

Rapport: Ikt-forvaltningen i straffesakskjeden

Innhold

Ordliste	27	5.1	Riksrevisjonens tidsregistreringsundersøkelse	47	
1 Innledning	29	5.1.1	Tiden det tar å registrere en anmeldelse ved personlig oppmøte i BL	48	
1.1	Bakgrunn	29	5.1.2	Tiden det tar å registrere en anmeldelse på Internett i BL	49
1.2	Mål og problemstillinger	29	5.1.3	Tiden det tar å registrere en henleggelse i BL	51
2 Metode	31	5.1.4	Tiden det tar å kopiere saksdokumenter før de sendes videre til hovedforhandling	51	
2.1	Hvordan ivaretar Justisdepartementet sitt ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt?	31	5.1.5	Tiden det tar å legge inn informasjon i BL på nytt som følge av brudd mellom BL og STRASAK	52
2.2	I hvilken grad reduserer dagens ikt-verktøy effektiviteten i saksbehandlingen i straffesakskjeden?	31	5.1.6	Effektiviseringspotensial i politiet	52
3 Revisjonskriterier	33	5.2	Den elektroniske samhandlingen mellom delsektorene	52	
3.1	Hvordan ivaretar Justisdepartementet sitt ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt?	33	5.2.1	Elektronisk samhandling i straffesakskjeden	52
3.2	I hvilken grad reduserer dagens ikt-verktøy effektiviteten i saksbehandlingen i straffesakskjeden?	34	5.2.2	Det sentrale straffe- og politiopplysningsregister – et eksempel på potensialet for økt elektronisk samhandling i straffesakskjeden	54
4 Justisdepartementets ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt	35	5.2.3	Ytelse, stabilitet og brukervennlighet i politiets datasystemer	55	
4.1	Organisering og ansvarsfordelingen for ikt i straffesakskjeden	35	5.2.4	Stabiliteten i domstolenes datasystemer	56
4.1.1	Styring og samordning av ikt i justissektoren	36	5.2.5	Gamle datasystemer i kriminalomsorgen	56
4.1.2	Termineringen av kvalitetssikring (KS1) av programmet Elektronisk samhandling i justissektoren	39	5.3	Nye straffesakssystemer i politiet	57
4.2	Justisdepartementets oppfølging av målene i ikt-strategien	40	6 Vurderinger	59	
4.2.1	Ikt-strategier i justissektoren	40	7 Referanseliste	62	
4.2.2	Justisdepartementets oppfølging av delsektorene for årene 2009–2011	42	Tabelloversikt		
4.2.3	Utgifter knyttet til ikt-utviklingsprosjekter i straffesakskjeden i 2009–2011	44	Tabell 1	Kostnader til ikt-utvikling i straffesakskjeden for perioden januar 2009 til september 2011 i mill. kroner	44
4.3	Årsaker til at målet om elektronisk samhandling i straffesakskjeden ikke er nådd	44	Tabell 2	Anmeldelse personlig oppmøte – simple og grove tyverier	48
4.3.1	Ulike styringssignaler	44	Tabell 3	Anmeldelse på Internett – simpelt og grovt tyveri	50
4.3.2	Lav prioritering av ikt-utvikling	45	Tabell 4	Henleggelse	51
4.3.3	Delsektorene prioriterer egen sektor i ikt-utviklingen	46	Tabell 5	Kopiering av dokumenter før de sendes videre til hovedforhandling	51
5 Effektiviteten i saksbehandlingen i straffesakskjeden	47				

Figuroversikt

Figur 1	Organiseringen av ikt i straffesaks- kjeden i justissektoren, med ansvarlige avdelinger i Justisdepartementet og under- liggende virksomheter	35
Figur 2	Anmeldelse, personlig oppmøte	48
Figur 3	Anmeldelse på Internett	50
Figur 4	Henleggelse	51
Figur 5	Registrering av dommer i det sentrale straffe- og politi- opplysningsregisteret	54

Faktaboksoversikt

Faktaboks 1	Finansdepartementets kvalitetssikringssystem	39
Faktaboks 2	BL og STRASAK	47
Faktaboks 3	Bakgrunnen for utviklingen av anmeldelse på Internett	49
Faktaboks 4	Stifinnerløsningen – pilot- prosjekt for elektronisk samhandling i straffesaks- kjeden	53

Ordliste

Arkitekturprinsipp	For å nå målet om bedre brukerorientering og mer samordning på tvers av offentlige virksomheter skal statlige virksomheter bruke felles arkitekturprinsipper ved utvikling av nye ikt-løsninger eller ved vesentlige ombygginger av eksisterende ikt-systemer. Jf. St.meld. nr. 19 (2008–2009) <i>Ei forvaltning for demokrati og fellesskap</i> .
BL, Basisløsninger (politiet)	Dette er et saksbehandlingssystem for straffesaksdata og dokumenter som brukes av alle politidistrikter, særorganer og den høyere påtalemyndighet. BL har lokale løsninger for de ulike politidistriktene og kommuniserer med en rekke andre løsninger.
Driftskonsept 2, D#2	Innføring av ny teknisk plattform i politiet. Dette prosjektet skal etter planen være ferdig i løpet av 2013, og er ifølge Justisdepartementet en forutsetning for utvikling av nye straffesaks-systemer i politiet.
Elektronisk samhandling i straffesakskjeden	Dette programmet skulle fornye informasjonssystemene i politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Programmet besto av en rekke prosjekter, blant annet Nytt straffesakssystem i politiet (NYSS) og Nytt etatssystem i kriminalomsorgen (NEK). Programmet ble stoppet i 2009 i forbindelse med KS1, og alle prosjektene i de ulike delsektorene ble utsatt.
Indicia (politiet)	Indicia er et sentralt etterretningssystem for innsamling av informasjon, analyse og hypotesebygging. Etterretningsmodulen støtter innsamling, strukturering, kvalitetssikring og analyse av etterretningsinformasjon. I tillegg har Indicia en prosjektmodul for styring av etterretnings- og etterforskningsprosjekter.
Kompis (Kriminalomsorgens produktivitetsfremmende it-system)	er fagsystemer i kriminalomsorgen. Kompis består av Kompis-Kia for fengslene og Kompis-Kif for friomsorgskontorene. Kompis-systemene kommuniserer ikke med hverandre, og det er derfor utviklet et system som gjør det mulig med noe informasjonsflyt mellom dem.
KS-regime	Dette er Finansdepartementets regime for kvalitetssikring av store, statlige investeringsprosjekter. KS1 er kvalitetssikring av konseptvalget ved fullført forstudie. KS2 er kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag ved fullført forprosjekt, eller i detaljprosjekteringsfasen for enkelte prosjekter.
Konseptvalgutredning, KVV	Dette er en utredning i tidlig fase i store ikt-prosjekter for å analysere og vurdere ulike prinsipielle måter å løse behovene på (konsepter). KS1 er en ekstern kvalitetssikring av konseptvalgutredningen.

Lovisa (domstolene)	Domstolenes saksbehandlingssystem for tingretter og lagmannsretter. Systemet støtter registrering, behandling og rapportering av alle typer retts- og forvaltningssaker. Systemet er et beslutningsstøttesystem og er under kontinuerlig utvikling.
Nye straffesakssystemer (politiet)	Dette prosjektet startet opp i 2010 for å fornye politiets straffesakssystemer. Programmet leverte en konseptvalgutredning til ekstern kvalitetssikring i 2011.
Nytt etatssystem for kriminalomsorgen, NEK	NEK var en del av programmet Elektronisk samhandling i straffesakskjeden.
Nytt straffesakssystem, NYSS (politiet)	NYSS var en del av programmet Elektronisk samhandling i straffesakskjeden.
Sentrale straffe- og politiopplysningsregister, SSP (politiet)	Registeret har en strafferegisterdel som viser ilagte reaksjoner for straffedømte personer, med informasjon om straffegjennomføring, og en politiopplysningsdel med blant annet opplysninger om innhentet foto, fingeravtrykk, signalement og DNA på de registrerte personene.
Stifinner	er en elektronisk samhandlingsløsning mellom politiet, domstolene og kriminalomsorgen som brukes til å sende anmodninger om avgjørelser fra påtalemyndigheten til domstolene, og til å sende avgjørelser tilbake fra domstolene til påtalemyndigheten og kriminalomsorgen.
STRASAK (politiet)	STRASAK er den offisielle, sentrale justisprotokollen for alle straffesaker i Norge. STRASAK danner grunnlaget for all produksjon av statistikk om anmeldte saker og saksbehandling, samt offisielle kriminalstatistikker. All strukturert informasjon om en straffesak overføres automatisk fra BL til STRASAK.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Virksomhetene i justissektoren forvalter og bruker svært store mengder informasjon. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (ikt) er derfor et viktig strategisk virkemiddel for å kunne gjennomføre en kunnskapsbasert justispolitikk og -forvaltning.¹

Straffesakskjeden består av politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen. Disse virksomhetene sikrer at kriminalitet blir etterforsket, påtalt og pådømt, og at dommene blir gjennomført. Elektronisk samhandling på tvers av delsektorene har lenge vært et mål for å oppnå bedre informasjonsdeling og informasjonsflyt i straffesakskjeden og dermed bedre effektivitet.

Politiets ikt-utfordringer har blitt tatt opp under Stortingets behandling av flere av Riksrevisjonens dokumenter. I forbindelse med behandlingen av Dokument 3:10 (2009–2010) *Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot organisert kriminalitet* gjennomførte kontroll- og konstitusjonskomiteen en åpen høring. Der ble blant annet spørsmål om politiets mangelfulle ikt-systemer tatt opp. I Innst. 79 S (2010–2011) uttalte komiteen at den hadde merket seg høringsinstansenes entydige uttalelser om alvoret i ikt-situasjonen. Det ble også bekreftet av statsråden at ikt har vært nedprioritert gjennom flere år. Komiteen understreket at nye ikt-løsninger synes å være et kritisk punkt både for politiets innsats mot kriminalitet generelt og for den organiserte kriminaliteten spesielt. Komiteen kunne vanskelig se at det er mulig å løse utfordringene på dette området utelukkende ved omdisponering av driftsmidler i politiet uten at andre prioriterte mål for politiet måtte nedprioriteres.

I Innst. S. nr. 166 (1998–99) til Dokument nr. 3:5 (1998–99) *Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende styring og samordning av IT-virksomheten i justissektoren* pekte kontroll- og konstitusjonskomiteen på at Justis- og beredskapsdepartementets (Justisdepartementets) overordnede styring av ikt-arbeidet i justissektoren over lengre tid hadde vært mangelfull. Det ble vist til at mangelfull overordnet styring hadde svekket

samhandlingen i sektoren og ført til en lite realistisk og målrettet ikt-utvikling.

I Innst. S. nr. 77 (2008–2009) til Dokument nr. 3:13 (2007–2008) *Riksrevisjonens oppfølgingsundersøkelse av effektiviteten i straffesakskjeden* understreket kontroll- og konstitusjonskomiteen viktigheten av saksbehandlingssystemer som støtter opp om effektiv straffesaksbehandling av hensyn til rettssikkerheten og rettsoppfattelsen blant folk.

I Dokument 1 (2009–2010) fra Riksrevisjonen ble det pekt på svakheter ved informasjonssikkerheten på flere områder innen justissektoren, spesielt med bakgrunn i Justisdepartementets rolle i arbeidet med informasjonssikkerheten i staten. I samme dokument ble det også tatt opp at Riksrevisjonen over flere år har vært kritisk til Politidirektoratets ikt-forvaltning, og har stilt spørsmål ved om Justisdepartementet i tilstrekkelig grad har bidratt til å avhjelpe den alvorlige situasjonen som har oppstått i ikt-infrastrukturen i politi- og lensmannsetaten. I Dokument 1 (2010–2011) vurderer Riksrevisjonen det som kritikkverdig at det fortsatt er store svakheter knyttet til informasjonssikkerheten innen justissektoren.

1.2 Mål og problemstillinger

Formålet med undersøkelsen er å undersøke hvordan Justisdepartementet ivaretar sitt ansvar for effektiv saksbehandling i straffesakskjeden gjennom utvikling av ikt-systemer.

Det er utarbeidet to problemstillinger for undersøkelsen. Den første problemstillingen tar for seg Justisdepartementets ansvar for og styring av ikt-utviklingen i straffesakskjeden. Det omfatter både en kartlegging av hvordan departementet har ivaretatt ansvaret over tid, og hvordan departementet har fulgt opp forutsetningene fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité og justiskomiteen om departementets arbeid med ikt i justissektoren, jf. kapittel 3.1. Den andre problemstillingen tar for seg status og utvikling av ikt i politiet og den elektroniske samhandlingen mellom delsektorene i straffesakskjeden.

1) Prop. 1 S (2009–2010) for Justis- og politidepartementet.

Kilde: Colourbox

- 1 Hvordan ivaretar Justisdepartementet sitt ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt?
  - 1.1 Hvordan er ansvarsfordelingen for ikt i justissektoren?
  - 1.2 I hvilken grad følger Justisdepartementet opp ikt-arbeidet i etatsstyringen?
  - 1.3 Hva er årsakene til en eventuell svak oppfølging fra Justisdepartementet?

- 2 I hvilken grad reduserer dagens ikt-verktøy effektiviteten i saksbehandlingen i straffesaksjeden?
  - 2.1 I hvilken grad reduserer dagens ikt-verktøy effektiviteten i saksbehandlingen i politiet og påtalemyndigheten?
  - 2.2 I hvilken grad reduserer dagens ikt-verktøy graden av elektronisk samhandling mellom delsektorene?

2 Metode

Undersøkelsen er basert på rapporter og dokumenter som er mottatt fra Justisdepartementet og fra sektorene som inngår i straffesakskjeden – politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Data er hentet inn gjennom brev, statistikk fra politiet og intervjuer. Alle intervjuene som er benyttet, er verifisert. I tillegg er det gjennomført en tidsregistreringsundersøkelse i åtte utvalgte politidistrikter. Undersøkellesperioden er 2009–2011, og datainnsamlingen ble avsluttet 31. desember 2011.

2.1 Hvordan ivaretar Justisdepartementet sitt ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt?

Det er gjennomført dokumentanalyse av tildelingsbrev, årsrapporter og referater fra styringsdialogen mellom Justisdepartementet, Politidirektoratet, Domstoladministrasjonen og kriminalomsorgen for årene 2009 til 2011. I tillegg er dokumentasjon av styringsstrukturen for ikt-forvaltningen og aktuelle rapporter om ikt-styring i delsektorene gjennomgått.

Dokumentene er benyttet i analysen av hvordan Justisdepartementet ivaretar sitt ansvar for en effektiv og målrettet bruk av ikt i straffesakskjeden. Forhold som ansvarsfordelingen for ikt i justissektoren, oppfølgingen av ikt i etatsstyringsdialogen, integreringen av ikt i den ordinære virksomhetsstyringen og årsaker til de funnene som er gjort, er kartlagt og vurdert.

Det er også gjennomført intervjuer med Justisdepartementet, Politidirektoratet og Politiets data- og materieltjeneste, Domstoladministrasjonen, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning og Kriminalomsorgens IT-tjeneste for å få belyst forholdene.

2.2 I hvilken grad reduserer dagens ikt-verktøy effektiviteten i saksbehandlingen i straffesakskjeden?

I forbindelse med utarbeidelse av tidsregistreringsundersøkelsen i politiet, er det gjennomført møter med brukere av politiets saksbehandlingssystem

BL, Politidirektoratet som systemeier av BL og Politiets data- og materieltjeneste som utvikler og drifter BL. Justisdepartementet ble orientert i forkant av tidsregistreringsundersøkelsen og ga nyttige tilbakemeldinger. Det er hentet inn statistikk fra Politidirektoratet for 2010 og 2011 for anmeldelser og henleggelses for å beregne total tidsbruk for de aktuelle hendelsene i tidsregistreringsundersøkelsen.

Etter tidsregistreringsundersøkelsen ble det sendt brev til åtte politidistrikter, åtte tingretter og alle regionkontorene i kriminalomsorgen med spørsmål knyttet til elektronisk samhandling i straffesakskjeden. Det er også hentet inn informasjon fra Kripos om tidsbruk for kvalitetssikring og registrering av dommer i det sentrale straffe- og politiopplysningsregisteret (SSP) for 2010 og første halvår 2011.

For å belyse hvilke forhold ved dagens ikt-verktøy som reduserer graden av elektronisk samhandling mellom delsektorene i straffesakskjeden, er det også gjennomført intervjuer med Politidirektoratet og Politiets data- og materieltjeneste, Domstoladministrasjonen, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning og Kriminalomsorgens IT-tjeneste.

Tidsregistreringsundersøkelse i politiet

Åtte politidistrikter² ble valgt ut til å delta i tidsregistreringsundersøkelsen ut fra variasjon i størrelse og antall anmeldte vinningsforbrytelser i perioden 2006–2011. Alle politidistriktene benytter samme ikt-system. De større politidistriktene som mottok flest anmeldelser, ble bedt om å registrere mer enn de minste politidistriktene i undersøkelsen.

Tidsregistreringen i politiet omfattet fem utvalgte handlinger som ble utført på samme måte i politidistriktene. De fem handlingene utgjør kun deler av straffesaksprosessen, men resultatene gir indikasjoner på hva politiet kan spare av ressurser ved bedre ikt-systemer.

Handlingene er valgt etter en gjennomgang av brukerhåndboken for BL og etter samtaler med

2) Utvalget består av politidistriktene Agder, Hedmark, Hordaland, Oslo, Salten, Sør-Trøndelag, Telemark og Troms.

Kilde: Colourbox

Politidirektoratet, Politiets data- og materielltjeneste og brukere av systemet i Oslo politidistrikt:

- 1 Tiden det tar å registrere en anmeldelse i BL etter at politiet har mottatt anmeldelsen i politivakten
- 2 Tiden det tar å registrere en anmeldelse i BL etter at politiet har mottatt anmeldelsen på Internett
- 3 Tiden det tar å henlegge en sak uten at det er gjennomført etterforskningskritt
- 4 Tiden det tar å legge inn informasjon på nytt i BL ved brudd i dataforbindelsen mellom BL og STRASAK
- 5 Tiden det tar å kopiere saksdokumenter før de sendes videre til hovedforhandling

Et regneark med en tidsregistreringsfunksjon ble sendt til 75 saksbehandlere, og tidsbruken for arbeidsprosessene ble fortløpende registrert over en periode på to uker sommeren 2011. For å få et stort nok datagrunnlag til å beregne gjennomsnittet av resultatet fra de tre første handlingene, var det nødvendig med om lag 400 registreringer per handling. Undersøkelsen ble utvidet med to

uker for å få inn tilstrekkelig datagrunnlag for å kunne analysere tallene.

For anmeldelse med personlig oppmøte ble det registrert 410 anmeldelser. Simple og grove tyverier utgjorde 80,2 prosent, mens de resterende 19,8 prosent gjaldt andre statistikkgrupper. For anmeldelse på Internett ble det registrert 403 anmeldelser, og simple og grove tyverier utgjorde 96 prosent. Beregningene i ettertid ble avgrenset til simple og grove tyverier for begge anmeldelsestypene – det vil si 329 anmeldelser ved personlig oppmøte og 386 anmeldelser på Internett. Gjennomsnittstiden i minutter ble omregnet til timer. Deretter ble timene multiplisert med antall saker i 2010 og 2011 for å få antall årsverk. I beregningen er det benyttet 1360 timeverk per årsverk, og tid som går til møter, reisevirksomhet, kompetansetiltak og interntid mv. er trukket fra. Dette estimatet for effektiv arbeidstid er hentet fra EFFEKT-programmet (UDI) der politiet er en viktig bidragsyter. Det er også gjort beregninger av effektiviseringspotensialet i politiet med bedre ikt-systemer for et større antall saker og arbeidsprosesser, se punkt 5.1.6 for beskrivelse av metode og funn.

3 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er utledet fra relevante stortingsmeldinger og stortingsproposisjoner og Stortingets behandling av disse. Lover, bevilgningsreglementet og reglement for økonomistyring i staten, rundskriv, tildelingsbrev og internasjonale standarder for forvaltning av ikt er også kilder til revisjonskriteriene.

3.1 Hvordan ivaretar Justisdepartementet sitt ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt?

Saksbehandlingen i straffesakskjeden skal være effektiv for å ivareta rettssikkerheten og rettsoppfattelsen blant folk.³ Fornyelse og forbedring av politiets ikt-systemer er i Innst. 206 S (2010–2011)⁴ framhevet som avgjørende for å bedre effektiviteten i politiets arbeid. Kontroll- og konstitusjonskomiteen understreker i Innst. 104 S (2009–2010) om *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008*⁵ behovet for at Justisdepartementet følger opp ikt-arbeidet i sektoren tett.

I Innst. 6 S (2010–2011)⁶ uttaler justiskomiteen at den har registrert at det er store utfordringer knyttet til politietatsens ikt-systemer. Komiteen mener det er viktig med en grundig avklaring av hvilke behov som finnes på ikt-området i politietaten, slik at man snarlig kan iverksette det høyst nødvendige fornyings- og forbedringsarbeidet.

Stortinget har gjennom *bevilgningsreglementet* § 9 fastsatt mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipp. Forvaltningen har nedfelt og operasjonalisert kravet i *reglement for økonomistyring i staten med bestemmelser* (økonomiregelverket).⁷

Justisdepartementet skal ha kompetanse og interne styringssystemer som sikrer forsvarlig oppfølging av underliggende virksomheter. Styringsdialogen mellom departementet og

underliggende virksomheter skal dokumenteres.⁸ Økonomiregelverket⁹ fastslår at departementet er ansvarlig for at

- virksomheten gjennomfører aktiviteter i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger og departementets fastsatte mål og prioriteringer
- virksomheten bruker ressursene effektivt
- styringsdialogen mellom departementet og virksomheten fungerer på en hensiktsmessig måte

Mål- og resultatstyring er et verktøy for å tydeliggjøre mål, fastsette resultatkrav og etablere rutiner for rapportering av måloppnåelse og virkninger. De grunnleggende styringsprinsippene er konkretisert i økonomiregelverket § 4. Her framgår det at departementet skal fastsette mål- og resultatkrav, sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås, og sikre tilstrekkelig styringsinformasjon og forsvarlig beslutningsgrunnlag. Departementet har videre et overordnet ansvar for at underliggende virksomheter rapporterer relevant og pålitelig resultatinformasjon.

Bevilgninger som er stilt til disposisjon for underliggende virksomheter, skal ifølge økonomiregelverket følges opp av departementet gjennom tildelingsbrev og tilhørende rapportering. Tildelingsbrevet skal informere den underliggende virksomheten om hvordan den skal rapportere på ressursbruk og måloppnåelse. Virksomhetene er pliktige til å planlegge med både ettårig og flerårig perspektiv for å nå virksomhetens mål. Økonomiregelverket fastslår at alle virksomheter skal gjennomføre evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater innenfor hele eller deler av virksomhetenes ansvarsområder og aktiviteter. Frekvens og omfang av evalueringer skal bestemmes ut fra virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Behovet må vurderes opp mot kvalitet og omfang av den øvrige rapporteringen.

Justisdepartementet orienterte i St.prp. nr. 1 (2004–2005) Stortinget om *Ikt-strategi for justis-sektoren 2004–2007* som skal samordne ikt-utviklingen i sektoren og gi føringer for de enkelte delsektorenes ikt-strategier. I strategien

3) Innst. S. nr. 77 (2008–2009) til Dokument nr. 3:13 (2007–2008).

4) Dokument 8:33 S (2010–2011).

5) Dokument 1 (2009–2010).

6) Jf. Prop. 1 S (2010–2011) for Justis- og politidepartementet.

7) *Reglement for økonomistyring i staten. Bestemmelser om økonomistyring i staten. Fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 14. november 2006.* Finansdepartementet 2006.

8) *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, punkt 1.2 og 1.3.

9) *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, kapittel 1.2.

får delsektorene ansvar for den praktiske bruken av ikt og å hente ut gevinster. Brukerretting, effektivisering og forenkling skal ivaretas av den enkelte delsektoren på en måte som gjør at hele justissektoren og brukerne kan oppnå gevinster. Det understrekes i strategien at delsektorene er forpliktet til å arbeide for å få til elektronisk samhandling og en mer effektiv organisering av ikt-funksjonene.¹⁰

Ikt-strategi for justissektoren 2004–2007 har to hovedsatsningsområder:

- Beslutningsinformasjon og kunnskapsforvaltning skal gi et godt grunnlag for de beslutningene som fattes i og om sektoren.
- Elektronisk samhandling skal være den foretrukne kommunikasjonsformen i sektoren.

Målene for det første området er i strategiperioden å forenkle tilgangen til informasjon, øke kvaliteten på beslutningsinformasjon og redusere kostnadene ved å få tilgang til informasjon. Det langsiktige målet for det andre satsningsområdet er at hel-elektronisk saksflyt og saksmappe skal redusere behovet for flyt av fysiske dokumenter til et minimum. Ikt-strategien spesifiserer hvilke strategier som skal benyttes for å nå målene.

3.2 I hvilken grad reduserer dagens ikt-verktøy effektiviteten i saksbehandlingen i straffesaksjeden?

En helhetlig satsning på ikt er en forutsetning for effektiv samhandling innen justissektoren og i forvaltningssamarbeidet med andre sektorer og aktører. Informasjonsteknologi er derfor et strategisk virkemiddel for å møte utfordringene i oppgaveløsningen innen sektoren.¹¹

I forvaltningsmeldingen St.meld. nr. 19 (2008–2009) *Ei forvaltning for demokrati og fellesskap*¹² er det et krav at ikt-løsninger for statlige virksomheter skal bruke felles arkitekturprinsipper for å bidra til bedre brukerorientering og mer samordning på tvers av offentlige virksomheter.

Arkitekturprinsippene er obligatoriske for statlige virksomheter ved utvikling av nye ikt-løsninger og ved vesentlige endringer i eksisterende løsninger. Prinsippene er styrende for utformingen og

utviklingen av ikt-systemer som skal brukes i straffesaksjeden.

I rundskriv P 4/2010¹³ til alle departementer og underliggende etater gir Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet føringer for ikt-relaterte investeringer i staten. Dette gjelder kravene til:

- God styring: Investeringer må organiseres og styres slik at virksomheten har god kontroll på måloppnåelse, kostnader og framdrift, samt risiko knyttet til disse faktorene.
- Samordning på ikt-området: Virksomheten skal vurdere samordning med berørte aktører ved ikt-løsninger som har betydning for annen offentlig forvaltning. Ved store ikt-relaterte investeringer skal samordning vurderes.

CobiT¹⁴ er et etablert og anerkjent rammeverk og en metode for ikt-styring som benyttes i offentlige og private ikt-miljøer og i ikt-revisjon. Statlige virksomheter er ikke pålagt å bruke dette rammeverket, men siden CobiT representerer god og anerkjent praksis, er følgende krav i CobiT lagt til grunn i undersøkelsen:

- Ikt-strategier defineres gjennom en strategisk planprosess som resulterer i langsiktige planer. De langsiktige planene bør regelmessig overføres til operative planer, som setter klare og konkrete kortsiktige mål.
- Ikt-organisasjonen utformes med hensiktsmessig bemanning, kompetanse, definerte roller og ansvarsoppgaver.
- Ikt-driften styres for å sikre at viktige støttefunksjoner for ikt som blant annet driftshåndbok, forebyggende vedlikehold og logging utføres regelmessig og riktig.

10) Justis- og politidepartementet 2004, *IKT-strategi for justissektoren. Strategi 2004–2007*. Dette var gjeldende ikt-strategi for justissektoren fram til medio 2011.

11) St.prp. nr. 1 (2008–2009) Justis- og politidepartementet.

12) Innst. S. 321 (2008–2009) til St.meld. nr. 19 (2008–2009) *Ei forvaltning for demokrati og fellesskap*.

13) Rundskriv P 4/2010, *Samordning og styring av IKT-relaterte investeringer i staten*, Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet 2010.

14) CobiT (Control Objectives for Information and related Technology) er et etablert rammeverk for ikt-styring som benyttes i offentlige og private ikt-miljøer og i ikt-revisjon.

4 Justisdepartementets ansvar for en mer effektiv og målrettet bruk av ikt

Her beskrives Justisdepartementets ansvar gjennom en oversikt over hvordan ikt i straffesaks kjeden er organisert. Videre presenteres Justisdepartementets oppfølging av målene i ikt-strategien og sektorens egen vurdering av årsaker til at målet om elektronisk samhandling i straffesaks kjeden ikke er nådd.

4.1 Organisering og ansvarsfordelingen for ikt i straffesaks kjeden

Figur 1 viser hvilke avdelinger i Justisdepartementet som har ansvar for ikt i straffesaks kjeden. Plan- og administrasjonsavdelingen har det overordnede samordningsansvaret, mens de enkelte fagavdelingene har ansvar for ikt-utvikling i egen sektor og budsjettansvar for egen sektor inklusiv ikt-utvikling. Hver delsektor er ansvarlig for egen ikt-utvikling og delsektorene har egne ikt-strategier som er forankret i den overordnede ikt-strategien for justissektoren.

Justisdepartementet opplyser at styringen av ikt skal skje i den ordinære styringsdialogen med fagavdelingene, mens plan- og administrasjonsavdelingen skal ha en samordningsfunksjon i forbindelse med hva fagavdelingene skal rapportere på.

Politiet og kriminalomsorgen har egne forvaltningsenheter for ikt. Dette er Politiets data- og materielltjeneste som er underlagt Politidirektoratet, og Kriminalomsorgens IT-tjeneste som er underlagt Kriminalomsorgens sentrale forvaltning.

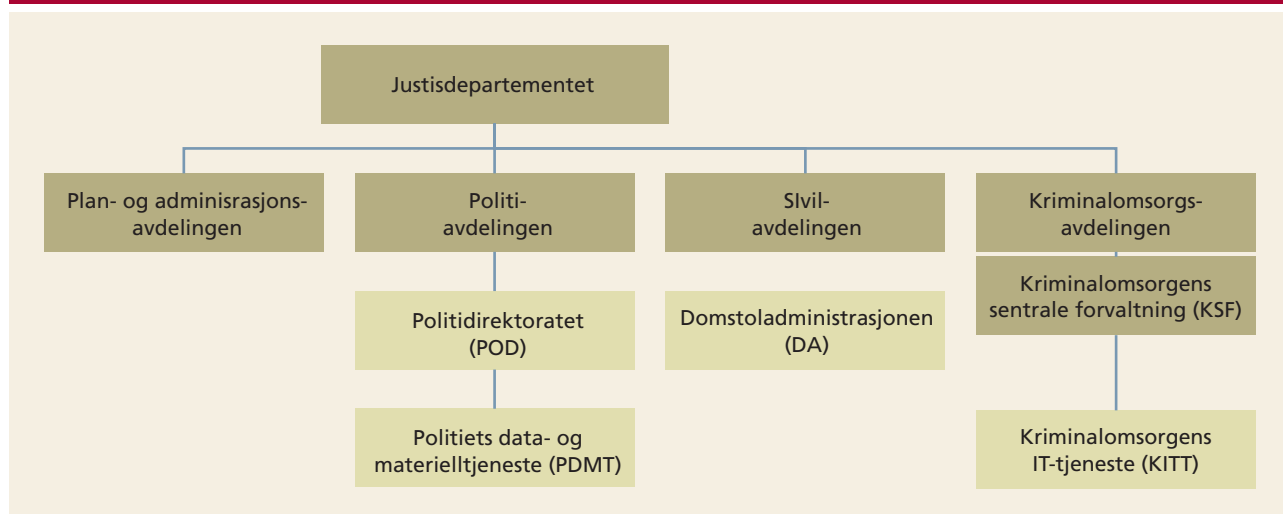
Politiet

Politidirektoratets hovedoppgaver er faglig ledelse, styring, oppfølging og utvikling av politidistriktene og politiets særorganer. Politidirektoratet har derfor det faglige ansvaret for ikt-utviklingen for politiet og påtalemyndigheten. Direktoratet rapporterer til politiavdelingen i Justisdepartementet. Politidirektoratet leder og styrer ikt-utviklingen i politi- og lensmannsetaten, er premissleverandør og kompetansesenter på ikt-området. Politiets data- og materielltjeneste er et særorgan under Politidirektoratet som har ansvar for å utvikle, drifte og forvalte politiets ikt-systemer. Politiets data- og materielltjeneste består av fire virksomhetsområder.¹⁵ Ett av disse er ikt.

Domstolene

Domstolene er uavhengige av forvaltningen. Domstoladministrasjonen er administrativt ansvarlig for domstolene i Norge og har ansvar for ikt i domstolene. Domstoladministrasjonen skal være en pådriver for å utvikle virksomheten

Figur 1 Organiseringen av ikt i straffesaks kjeden i justissektoren, med ansvarlige avdelinger i Justisdepartementet og underliggende virksomheter

15) De fire virksomhetsområdene er: 1) materiell, 2) ikt, 3) eiendom, bygg og anlegg og 4) samband.

gjennom effektiv bruk av ikt, blant annet ved å koordinere felles ikt-tiltak for justissektoren.

Kriminalomsorgen

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, som er integrert i Kriminalomsorgsavdelingen i Justisdepartementet, leder den faglige og administrative delen av kriminalomsorgen og har det faglige ansvaret for ikt-utviklingen i kriminalomsorgen.

Kriminalomsorgens IT-tjeneste er en driftsenhet som er underlagt Kriminalomsorgens sentrale forvaltning. IT-tjenesten utvikler og vedlikeholder ikt-systemer i kriminalomsorgen og fører tilsyn med sikkerhet, infrastruktur og sentrale fag-applikasjoner.

4.1.1 Styring og samordning av ikt i justissektoren

Styringsmodellen og den valgte organiseringen av ikt-funksjonen i justissektoren skal legge til rette for en effektiv samhandlende ikt-funksjon slik at justissektoren og den enkelte delsektors mål understøttes på en optimal måte.¹⁶

Ikt-styret

Justisdepartementets ikt-styring skjer i den ordinære styringsdialogen fra fagavdeling til underliggende virksomhet.

2000–2011	Styringsgruppen for sektorovergrepene ikt
2011–	Ikt-styret for justissektoren (Ikt-styret)

I 2000 ble *Styringsgruppen for sektorovergrepene ikt* opprettet og ledet av plan- og administrasjonsavdelingen. Gruppen besto av departementsråden og ekspedisjonssjefer fra kriminalomsorgs-avdelingen, politiavdelingen og den daværende domstolavdelingen. I 2002 ble gruppen utvidet med direktørene fra Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen, og i 2010 med ekspedisjonssjefene i innvandringsavdelingen og rednings- og beredskapsavdelingen og direktørene for Utlendingsdirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Per oktober 2011 er gruppen ledet av assisterende departementsråd. Gruppen har ikke noe eget mandat.

Justisdepartementet mener det er viktig å sikre at justissektorens og virksomhetenes behov og utfordringer knyttet til ikt-utviklingen forankres

i departementets og virksomhetenes øverste ledelse. Styringsgruppen for sektorovergrepene ikt er derfor videreført i strategiperioden 2011–2015 under navnet *Ikt-styret*. Ikt-styret for justissektoren skal være et forum der etatsledere og departementet møtes for å vurdere utviklingstiltak og bidra til at koordineringsbehovet blir ivaretatt. Ikt-styret skal ifølge strategien ha oversikt over framdrift og status i sentrale ikt-utviklingsprosjekter. Ikt-styret ble ved navneendringen utvidet med innvandringsavdelingen og Utlendingsdirektoratet, og det nye styret skal få et mandat.

Ikt-styret for justissektoren skal bestå av ekspedisjonssjefer i Justisdepartementet og etatslederne i Domstoladministrasjonen, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet.

Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK) har ansvar for anskaffelse, utbygging og drift av nytt digitalt nødnett i Norge¹⁷ som er et stort ikt-utviklingsprosjekt i justissektoren. Politi- og lensmannsetaten er en sentral bruker av nødnettet. Direktoratet for nødkommunikasjon, som ligger under rednings- og beredskapsavdelingen, er ikke representert i Ikt-styret for justissektoren. Justisdepartementet opplyser at det nye nødnettet først og fremst er en telekommunikasjonsløsning for radio-/talesamband, og at det kun har begrenset kapasitet til dataoverføring. De tekniske løsningene i radiosambandet har derfor liten relevans for den elektroniske samhandlingen mellom virksomhetene i justissektoren.

Programstyret

1995–2000	Styringsgruppen for sektorovergrepene it-prosjekter (Justisdepartementet)
2000–2008	Sektorovergrepene it-råd (It-rådet)
2008–2011*	Programstyret (Programstyret for elektronisk samhandling i justissektoren)

* Justisdepartementet vurderer videre drift av Programstyret.

Styringsgruppen for sektorovergrepene it-prosjekter ble opprettet i 1995 og ble ledet av plan- og administrasjonsavdelingen med representanter for fagavdelingene på avdelingsdirektørnivå.

16) Justis- og politidepartementet 2004, *IKT-strategi for justissektoren. Strategi 2004–2007*.

17) St.prp. nr. 30 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 104 (2006–2007).

Kilde: Colourbox

I 2000 endret gruppen navn til *Sektorovergripende it-råd*, og i 2003 ble den utvidet med representanter fra Politidirektoratet, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning og Domstoladministrasjonen.

I 2008 ble gruppen erstattet av *Programstyret for elektronisk samhandling i justissektoren* i forbindelse med arbeidet med å effektivisere straffesaksbehandlingen gjennom et program for elektronisk samhandling mellom delsektorene i straffesakskjeden. Programmet omfatter alle ikt-tiltak på kriminalsaks- og straffesaksområdet som må gjennomføres for at delsektorene skal etablere løsninger basert på en tjenesteorientert arkitektur slik den er beskrevet i vedtatte arkitekturbeskrivelser og i ikt-strategien for justissektoren.

Programstyret disponerte 20 mill. kroner som ble delt ut til samhandlingsprosjekter i straffesakskjeden. Etter omorganiseringen i 2011 ble midlene overført til delsektorene etter en fordelingsbrøk.

Domstoladministrasjonen mener at samarbeidet med Programstyret fungerte godt, og at Programstyret prioriterte og ga midler til de riktige prosjektene. Domstoladministrasjonen opplyser imidlertid at det er problematisk å få gjennomført prosjekter, til tross for at planer og midler er på plass. Eksempelvis gjelder dette *Strukturert dataflyt* som skal erstatte den gamle og lite robuste *Stifinnerløsningen*. (Se faktaboks 4.)

Alle virksomhetsområdene har fått tildelt midler til dette prosjektet, men det er vanskelig å bemanne prosjektet fra delsektorene.

Som følge av den nye ikt-strategien i justissektoren opplyser Domstoladministrasjonen i 2011 at det har blitt vanskeligere å prioritere samhandlingsprosjekter i justissektoren. Tidligere kunne Programstyret tildele midler til elektronisk samhandling i justissektoren, men i den nye strategien må sektorene finansiere prosjektene selv. For Domstoladministrasjonen blir det vanskelig å prioritere et slikt "spleiselag" med politiet og kriminalomsorgen, siden det vil ta forholdsvis mye av Domstoladministrasjonens totale budsjett-ramme for ikt-utvikling. Justisdepartementet viser til at Domstoladministrasjonen i Styringsgruppen for sektor ikt i februar 2010, nesten halvannet år før ikt-strategien ble vedtatt, var enig i at departementet ikke lenger skulle forvalte felles ikt-midler.

Etter å ha vært i funksjon i halvannet år gjennomførte Programstyret i 2009 en egevaluering, fordi gruppen mente at arbeidet med programmet ikke fungerte godt nok, blant annet fordi programmet ligger utenfor det virksomhetene blir målt på, og fordi programmet ikke er tema i ledergruppene i delsektorene. Programstyret er enig om at målet er å fornye informasjons-systemene i straffesakskjeden, det vil si å fornye

delsektorenes informasjonssystemer og oppnå bedre elektronisk samhandling i straffesakskjeden. I egnevalueringen av Programstyret kom det fram at diskusjonene i styret er preget av usikkerhet omkring mål og omfang og ulike oppfatninger av dette, og at Programstyret kan oppleves som et koordineringsorgan.¹⁸ I 2010 diskuterte gruppen hvordan framdriften i programmet kunne forbedres.¹⁹

Politidirektoratet opplyste i 2010 at Programstyret har fungert som et møteforum, der delsektorene informerer om hva de arbeider med på ikt-området. Dialogen har vært god, men Programstyret har ikke fungert etter intensjonen, og sektorarbeidet har ikke gitt de ønskede gevinstene. Kvalitetssikringen (KS1) av programmet *Elektronisk samhandling i straffesakskjeden* var ifølge Politidirektoratet svært ambisiøs fordi det ikke var klart hva som skulle kvalitetssikres. Direktoratet mener dette kan forklare hvorfor KS1 for programmet ble terminert. Se faktaboks 1 og punkt 4.1.2 for nærmere omtale av kvalitetssikringsprogrammet.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning opplyser at samarbeidet mellom delsektorene har vært viktig, og at det har blitt utarbeidet flere planer på området. Justissektoren har imidlertid møtt utfordringer i arbeidet med å gjennomføre felles planer, og styringsmodellen kan ha vært en medvirkende faktor til dette.

Programstyret har hatt månedlige møter fram til våren 2011. I forbindelse med den nye ikt-strategien er det besluttet at Programstyret i sin opprinnelige form og funksjon ikke vil bli videreført, opplyser Justisdepartementet. Justisdepartementet vil vurdere om enkelte sider av Programstyrets funksjon skal ivaretas gjennom Ikt-lederforum eller på en annen måte gjennom den styringsstrukturen som følger av den nye ikt-strategien.

Andre ikt-samarbeidsfora i justissektoren

I perioden 2005–2010 har Justisdepartementet arrangert årlige samlinger for ikt-ledere i justissektoren.

2004–2010	Arkitekturfaglig koordineringsgruppe (AFKG)
2011–	Ikt-lederforum. <i>Planlagt opprettet i 2011.</i>
2011–	Forum for informasjonssikkerhet. <i>Planlagt opprettet i 2011.</i>
2011–	Justis-CSIRT. ²⁰ <i>Hadde første oppstartsmøte 3. oktober 2011.</i>

I 2004 ble *Arkitekturfaglig koordineringsgruppe* etablert. Dette har vært et samarbeidsforum for ikt-spesialister som skulle gi råd og sikre at systemutviklingen i justissektoren var i samsvar med omforent tjenesteorientert arkitektur for samhandling i straffesakskjeden. Gruppen ble ledet av plan- og administrasjonsavdelingen med deltakere fra Politiets data- og materielltjeneste, Domstoladministrasjonen og Kriminalomsorgens IT-tjeneste og ekstern konsulent. Gruppen ble oppløst i desember 2010.

For å sikre god koordinering og informasjons- og kunnskapsdeling på virksomhetsnivå skal Justisdepartementet ifølge den nye ikt-strategien etablere to fora: Ikt-lederforum og Forum for informasjonssikkerhet.

Etter planen skal det være en sammenheng mellom det overordnede Ikt-styret og det mer operative *Ikt-lederforum*. Dette gjelder spesielt i forbindelse med budsjettprosessen, men også i diskusjoner om strategier, prioriteringer og veivalg. Ikt-lederforum skal bestå av virksomhetenes ikt-ledere (avdelingsdirektører), og Justisdepartementet skal delta med observatør. Justisdepartementet er ansvarlig for Ikt-styret og tar initiativ til møtene, mens virksomhetene selv skal ha ansvar for Ikt-lederforum. Departementet peker ut hvilken virksomhet som skal lede forumet. Det kan ifølge Justisdepartementet være behov for at denne oppgaven rullerer mellom virksomhetene. Justisdepartementet har ikke utarbeidet noe mandat for Ikt-lederforum, men departementet opplyser i 2011 at arbeidet med dette er satt i gang.

Det planlagte *Forum for informasjonssikkerhet* skal drøfte og dele utfordringer, krav og tiltak knyttet til informasjonssikkerhet. Forumet skal rapportere til Ikt-lederforum. Forum for informasjonssikkerhet skal bestå av ikt-faglige personer fra Domstoladministrasjonen, Politidirektoratet, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, Direkto-

18) Justis- og politidepartementet 2009, Referat fra Programstyret, 27. mai 2009.

19) Justis- og politidepartementet 2010, Referat fra Programstyret, 9. juni 2010.

20) CSIRT, Computer Security Incident Response Team.

ratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Utlendingsdirektoratet. I tillegg vil også andre virksomheter i justissektoren bli invitert. Forumet er ikke opprettet, og mandatet er ikke utarbeidet.

4.1.2 Termineringen av kvalitetssikring (KS1) av programmet Elektronisk samhandling i justis-sektoren

Etter møte med Finansdepartementet besluttet Justisdepartementet i 2006 å gjennomføre kvalitetssikring (KS1) av programmet *Elektronisk samhandling i straffesakskjeden*. Hensikten med programmet var å fornye informasjonssystemene i politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Kvalitetssikringsprogrammet besto av en rekke prosjekter, blant annet *Nytt straffesakssystem (NYSS)* i politiet og *Nytt etatssystem for kriminalomsorgen (NEK)*. De enkelte prosjektene i programmet var estimert til mindre enn 500 mill. kroner, men hadde en samlet kostnad på mer enn 500 mill. kroner.

Faktaboks 1 viser Finansdepartementets system for kvalitetssikring av store statlige investeringsprosjekter.

Sammen med delsektorene utarbeidet Justisdepartementet en konseptvalgutredning for prosjektet Elektronisk samhandling i straffesakskjeden i perioden fra november 2006 til desember 2008. Utredningen ble sendt til ekstern kvalitetssikring (KS1). Det oppsto uenighet mellom Justisdepartementet og den eksterne kvalitetssikreren om hvorvidt konseptvalgutredningen kunne benyttes som beslutningsgrunnlag for en eventuell videreføring av programmet.

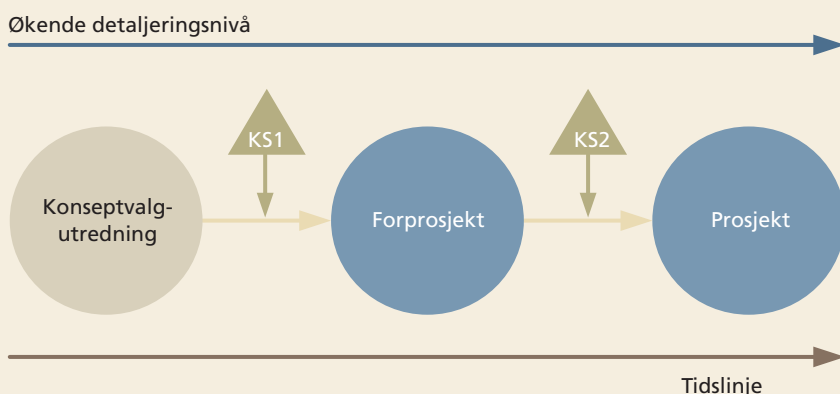
I juni 2009 opplyste Justisdepartementet i brev til Finansdepartementet at det ikke var formålstjenlig å videreføre KS1 av programmet, og departementet besluttet å terminere kvalitetssikringen av konseptvalgutredningen. Justisdepartementet opplevde betydelige utfordringer knyttet til prosessen og kvalitetssikringssystemet, og den tilnærmingen ekstern kvalitetssikrer hadde til programmet. Etter Justisdepartementets mening ble ikke den eksterne kvalitetssikringen gjennomført i tråd med intensjonene i KS-regimet.²²

Selv om KS1 ble terminert, mener Domstoladministrasjonen at det var en nyttig erfaring, siden det bidro til erkjennelsen av at Justisdeparte-

Faktaboks 1 Finansdepartementets kvalitetssikringssystem

Finansdepartementets system for kvalitetssikring av store statlige investeringsprosjekter krever at alle statlige investeringsprosjekter med en forventet kostnad på over 500 mill. kroner skal gjennomgå ekstern kvalitetssikring før de legges fram for vedtak i Stortinget.

Systemet ble innført i 2000 og utvidet i 2005. Kvalitetssikringen utføres av særlig kvalifiserte, private virksomheter som etter konkurranse er tildelt rammeavtale med Finansdepartementet. Terskelverdien på 500 mill. kroner som har stått uendret siden 2000, ble økt til 750 mill. kroner våren 2011.²¹

Kvalitetssikringen utføres i to trinn:

1. Kvalitetssikring av konseptvalget ved fullført forstudie (KS1)
2. Kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag ved fullført forprosjekt eller i detaljprosjekteringsfasen for enkelte prosjekter (KS2)

21) Prop. 1 S (2011–2012) for Finansdepartementet.

22) Brev fra Justis- og politidepartementet til Finansdepartementet 24. juni 2009.

mentet ikke hadde en hensiktsmessig styringsmodell for ikt-utvikling.

Etter termineringen av KS1 i 2009, der et nytt etatsstyringssystem for kriminalomsorgen (NEK-prosjektet) inngikk, har Kriminalomsorgens sentrale forvaltning arbeidet med å vurdere hvilke behov det er viktigst å møte, og hvordan dette kan gjøres innenfor den rammen som er etablert. Det har vært arbeidet videre med enkelte av de utviklingstiltakene som var planlagt i NEK.

4.2 Justisdepartementets oppfølging av målene i ikt-strategien

Her beskrives de overordnede ikt-strategiene for justissektoren og ikt-strategiene for politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Deretter presenteres delsektorenes regnskapstall for ikt-utviklingsprosjekter og Justisdepartementets oppfølging av disse.

4.2.1 Ikt-strategier i justissektoren

I perioden 1999–2011 har Justisdepartementet utarbeidet tre ikt-strategier for justissektoren. Den første ikt-strategien²³ gjaldt for perioden 1999–2003, den neste²⁴ gjaldt fra 2004 til 2007, men ble forlenget fram til 2011, og den siste ikt-strategien²⁵ ble vedtatt i juni 2011 og gjelder fram til 2015.

Overordnet ikt-strategi for justissektoren for perioden 2004–2011

Ikt-strategien²⁶ for perioden 2004–2011 kombinerer overordnede mål for ikt i justissektoren med en teknisk handlingsplan. Strategien viderefører målene om elektronisk samhandling og bedre beslutningsinformasjon som sentrale satsningsområder fra den første strategiperioden. Det er ikke utarbeidet en felles handlingsplan for denne ikt-strategien.

Et resultat av ikt-strategien var at det i 2005 ble utarbeidet en teknologiplan, *Ny arkitektur for justissektoren*, der hensikten var å gi generelle retningslinjer for justissektorens teknologiske veivalg. Bakgrunnen for dette var at det gjennom en periode på nesten 30 år hadde utviklet seg løsninger basert på ulike teknologier. Teknologi-

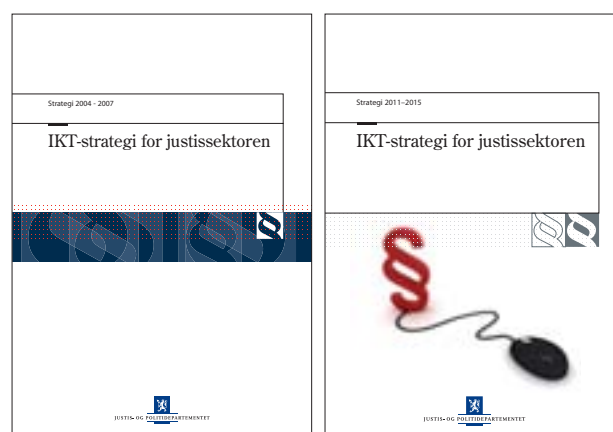
planen beskriver behovet for elektronisk samhandling som sterkt økende. Flere av de daværende ikt-løsningene framsto som fragmenterte og som løsninger som hindret ønsket samhandling.²⁷

Strategiperioden var planlagt å vare fram til 2007, men ble forlenget for ett år om gangen fram til 2011. Den tekniske delen av ikt-strategien ble utdatert allerede før den planlagte strategiperioden var over i 2007, men Justisdepartementet opplyser at mye av innholdet fra strategidelens overordnede mål fortsatt kunne brukes inntil den nye ikt-strategien var på plass i 2011.

Ikt-strategien viderefører organiseringen av ikt i justissektoren på overordnet nivå og for de enkelte delsektorene fra forrige strategiperiode. Justisdepartementets bevilgninger til ikt i justissektoren skal understøtte en sektorovergripende ikt-strategi, og den enkelte virksomhet (delsektor) har ansvar for å iverksette strategien i egen sektor. Straffesakskjeden er viet særlig oppmerksomhet i ikt-strategien.

Overordnet ikt-strategi for justissektoren for perioden 2011–2015

Den nye ikt-strategien angir mål og retning for ikt i justissektoren. Strategien viderefører målene fra forrige strategiperiode om elektronisk samhandling og god styrings- og beslutningsinformasjon. I tillegg er det tatt inn et tredje hovedmål om god informasjonssikkerhet. Ikt-strategien gir overordnede føringer for utvikling av ikt for samtlige virksomheter i justissektoren, i motsetning til den forrige ikt-strategien som vektla virksomhetene i straffesakskjeden. Det er også nytt at ikt-strategien omfatter utlendingsforvaltningen, som ble overført til justisforvaltningen fra 2010. Ansvar for samarbeid i utviklingsprosjekter er lagt til de enkelte virksomhetene i justissektoren.

Kilde: Justis- og politidepartementet

23) Justis- og politidepartementet 1999, *It-strategi for justissektoren 1999–2003*.

24) Justis- og politidepartementet 2004, *IKT-strategi for justissektoren. Strategi 2004–2007*.

25) Justis- og politidepartementet 2011, *IKT-strategi for justissektoren. Strategi 2011–2015*.

26) Justis- og politidepartementet 2004, *IKT-strategi for justissektoren. Strategi 2004–2007*.

27) Justis- og politidepartementet 2005, *Ny arkitektur for justissektoren. Teknologiplan*.

Strategien framhever behovet for bedre insentiver og sterkere grad av involvering og gjensidig forpliktelse mellom virksomhetene. Dette skyldes at det i praksis har vist seg vanskelig å få til en god koordinert ikt-utvikling mellom virksomhetene. Strategien peker på at noen av årsakene til dette kan ligge i virksomhetenes autonomi, og at insentivene til å investere i ikt-teknologi ikke har vært gode nok.²⁸

Justisdepartementet startet arbeidet med en ny ikt-strategi for justissektoren i 2010, og det ble nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra alle delsektorene i justissektoren for å utarbeide den nye strategien. Arbeidsgruppen la fram forslag til ny ikt-strategi for Justisdepartementet våren 2011, og denne ble godkjent av departementet i juli 2011.

Justisdepartementet opplyser at det i arbeidet med den nye ikt-strategien var en utførlig diskusjon i departementet knyttet til hvilket nivå den nye ikt-strategien skulle legges på. Som følge av at strategien gjelder mange og ulikeartede virksomhetsområder, valgte Justisdepartementet å legge ikt-strategien på et overordnet nivå.

Fordi den overordnede ikt-strategien for justissektoren har blitt utsatt i perioden 2007–2011, har flere av delsektorene utsatt arbeidet med nye ikt-strategier. Domstoladministrasjonen utarbeidet ny ikt-strategi i denne perioden.

Justisdepartementet er kjent med at ikt-strategien kan oppfattes som lite forpliktende for virksomhetene når det gjelder elektronisk samhandling. Departementet vil følge opp dette nærmere i tildelingsbrevene, og virksomhetene skal rapportere om status i forhold til målene i ikt-strategien. Justisdepartementet vil fordele oppgavene ut over perioden ikt-strategien skal vare. Plandokumenter med tiltak som skal gjennomføres, vil deretter bli fordelt på det enkelte år.

Justisdepartementet har opplyst at virksomhetene i tildelingsbrevene for 2012 er bedt om å rapportere om måloppnåelse knyttet til 1) ikt-strategien for justissektoren, 2) ikt-utviklingsprosjekter og 3) ikt-forvaltningen. Hensikten er at Justisdepartementet skal få bedre oversikt og kontroll ved at alle virksomhetene får en mal å rapportere etter og dermed unngår rapportering i prosatekst. Justisdepartementet vil benytte rapporteringen som grunnlag for å utarbeide ikt-handlingsplaner.

28) Justis- og politidepartementet 2011, *IKT-strategi for justissektoren. Strategi 2011–2015*.

I den nye ikt-strategien er ansvaret for samhandling lagt til de enkelte delsektorene. Justisdepartementet må derfor sette krav til virksomhetene i tildelingsbrevene for at prosjekter som sikrer elektronisk samhandling, skal bli prioritert og gjennomført innenfor rammen til den enkelte virksomheten. Justisdepartementet ser for seg en modell der prioriteringer må diskuteres i Ikt-lederforum før møtene i Ikt-styret. Når budsjettet er vedtatt, ligger rammene fast, og det kan da bli et spørsmål om departementet vil pålegge virksomhetene å gjennomføre prosjekter etter en fordelingsnøkkel.

Ikt-strategi for politiet

Politiets ikt-strategi, *IKT-strategi for politiet 2003–2007*²⁹, ble forlenget i påvente av ny ikt-strategi for justissektoren. Politidirektoratet opplyste i 2010 at arbeidet med politiets ikt-strategi vil starte slik at arbeidet blir synkronisert med justissektorens ikt-strategi. I tildelingsbrevet for 2011 fikk Politidirektoratet i oppgave å utarbeide en ny ikt-strategi.

Politidirektoratet opplyser i januar 2012 at arbeidet med ikt-strategien for politiet er i en slutfase, og at den nye ikt-strategien til politiet og lensmannsetaten vil styrke ikt-samhandlingen i politiet.

Ikt-strategi for domstolene

Da domstolene skulle legge fram en ny ikt-strategi for perioden 2009–2012, ble de overordnede målene om effektivitet og samhandling fra den gjeldende ikt-strategien videreført.

I *IKT-strategi for domstolene 2009–2012* framgår det at domstolene skal delta på felles arenaer og i felles prosjekter for blant annet å bidra til å realisere de strategiske samarbeidsmålene på justisområdet. Hensynet til domstolenes uavhengighet, og at beslutninger sikrer domstolene styring og kontroll med egen virksomhet, er grunnleggende forutsetninger.³⁰

Ikt-strategi for kriminalomsorgen

Kriminalomsorgens ikt-strategi for 2005–2008³¹ er foreløpig videreført. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning opplyser at det i rapporten *Ny organisering av ikt i kriminalomsorgen* fremmes forslag om en ny modell for styring, organisering og finansiering av it-funksjonen i kriminalomsorgen. Forslagene er diskutert på

29) Politidirektoratet 2003, *IKT-strategi for politiet. Føringer for 2003–2007*.

30) Domstoladministrasjonen 2009, *IKT-strategi for domstolene 2009–2011*.

31) Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (2005), *Sammen for fremtiden. Kriminalomsorgens strategi for IKT i perioden 2005–2008*.

møter med regiondirektører, tjenestemannsorganisasjoner og Kriminalomsorgens IT-tjeneste. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning opplyser at det synes å være enighet om de hovedtrekkene som foreslås. Forslagene må likevel bearbejdes noe før det tas endelig stilling til dem.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning regner med å ha et forslag til ny styringsmodell klart tidlig i 2012 slik at denne kan iverksettes i løpet av våren 2012. For øvrig arbeides det med ulike forslag i rapporten som avklaring av ansvar for informasjonssikkerhet, regelverk knyttet til ikt i kriminalomsorgen og funksjonen til regionenes ikt-koordinatorer mv.

4.2.2 Justisdepartementets oppfølging av delsektorene for årene 2009–2011

Justisdepartementet utarbeider årlig tildelingsbrev til Politidirektoratet og Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, som er integrert i kriminalomsorgsavdelingen i departementet. For Domstoladministrasjonen er styringssignalene knyttet til ikt lagt i generelle retningslinjer i budsjettproposisjonen for det enkelte år som behandles av Stortinget.

Politiets data- og materielltjeneste mottar disponeringsskriv fra Politidirektoratet, mens Kriminalomsorgens IT-tjeneste mottar tildelingsbrev fra Kriminalomsorgens sentrale forvaltning.

Oppfølging av Politidirektoratet for årene 2009–2011

I tildelingsbrevene til Politidirektoratet for årene 2009–2011 legger Justisdepartementet vekt på oppgradering av ikt-infrastrukturen i politiet og fornyelse av politiets ikt-systemer. Tildelingsbrevene viser til gjeldende ikt-strategi og at det må tas spesielt hensyn til kravet om samhandling. Ikt-utviklingen skal bygge på standarder for orvaltningen generelt og for justissektoren.

Både hovedmål og delmål som formidles i tildelingsbrevet for 2011, er generelle og på et overordnet nivå. For eksempel presiseres hovedmålet om en mer effektiv justissektor til helhetlig, effektiv og serviceorientert politi og påtalemyndighet. Målene for 2009 og 2010 er utformet på tilsvarende måte.

I tildelingsbrevet for 2011 stilte Justisdepartementet krav om å gjennomføre en rekke aktiviteter. Politidirektoratet ble bedt om å legge fram styringsdokumentene for alle sentrale ikt-prosjekter i etaten, slik at departementet kunne vurdere

behovet for oppfølging. Videre ble Politidirektoratet bedt om å utarbeide en tiltaksplan for å håndtere kritikkverdige forhold som framkom i evalueringen av ikt-forvaltningen til Politiets data- og materielltjeneste i 2010, krav om ferdigstillelse av arbeidet med fornyelse av ikt-infrastruktur, ferdigstillelse av forprosjektet *Nye straffesakssystemer* og utarbeidelse av ny ikt-strategi for politiet. I eget brev 25. februar 2011 fikk Politidirektoratet i oppdrag av Justisdepartementet å utarbeide en konseptvalgutredning for programmet *Nye straffesakssystemer*. Ut over dette stilles det ingen resultatkrav til Politidirektoratet på ikt-området. Kravene i tildelingsbrevene for 2009 og 2010 er utformet på tilsvarende måte, men stiller i tillegg krav om rapportering i henhold til programmet *Elektronisk samhandling i straffesakskjeden*.

I halvårsrapporten for 2011 rapporterte Politidirektoratet kortfattet om framdriften på de aktivitetene som det er stilt krav til i tildelingsbrevet. Rapporteringen inneholder ingen kvalitativ vurdering av innholdet i aktivitetene. For eksempel rapporterer Politidirektoratet at ny infrastruktur er tatt i bruk i enkelte politidistrikter, og at utplasseringstakten vil bli økt i andre halvår 2011. Utplasseringen vil være fullt gjennomført i løpet av andre halvår 2013, forutsatt at nødvendig finansiering er på plass. Når det gjelder ferdigstillelse av forprosjektet *Nye straffesakssystemer* rapporterer Politidirektoratet at prosjektet følger gjeldende framdriftsplan, som er avklart med Justisdepartementet. Den øvrige rapporteringen for perioden 2009–2011 er utformet på samme måte.

Justisdepartementet har i perioden fulgt opp halvårsrapporteringen til Politidirektoratet i etatsstyringsmøtene, og i 2011 ba Justisdepartementet Politidirektoratet om fyldigere halvårs- og årsrapportering på ikt-området.

Politidirektøren har fra desember 2010 holdt Justisdepartementet løpende orientert om arbeidet med *Nye straffesakssystemer*. Politidirektoratet opplyser at det i møtene med departementet har vært deltakelse både på politisk nivå (statssekretær) og på administrativt nivå. Politidirektoratet opplyser at det ikke skrives referater fra møtene fordi dette er orienterings- og arbeidsmøter der det ikke blir tatt beslutninger. Ifølge Politidirektoratet blir beslutningene tatt av Justisdepartementet etter møtene. Parallelt med orienteringsmøtene har programmet tett kontakt med både politiavdelingen og plan- og administrasjonsavdelingen

i Justisdepartementet. Ifølge Politidirektoratet er derfor Justisdepartementet godt informert om og har god oversikt over de vurderingene som blir gjort i programmet. Justisdepartementet har i tillegg behandlet konseptvalgutredningen, og i forbindelse med dette er det avholdt en rekke møter mellom departementets ikt-ansvarlige og prosjektledelsen i programmet *Nye straffesakssystemer*.

Politidirektoratet har ikke stilt krav til elektronisk samhandling til Politiets data- og materielltjeneste og har heller ikke rapporteringskrav for dette for årene 2009–2011.

Oppfølging av Domstoladministrasjonen for årene 2009–2011

Styringssignalene om ikt gis til domstolene i de generelle retningslinjene i budsjettproposisjonen for det enkelte år.

Ifølge budsjettproposisjon for 2011 skal Domstoladministrasjonen bidra til å videreutvikle hensiktsmessige samhandlingsformer med Justisdepartementet, og mellom aktørene i rettspleien, spesielt påtalemyndigheten, men også med advokater og kriminalomsorgen. Dette omfatter også samhandling om ikt-strategiske spørsmål. Dette er en videreføring av styringssignalene for årene 2009 og 2010.

I budsjettproposisjonen for 2011 framstilles målene for ikt-området i Domstoladministrasjonen på et overordnet nivå. Hovedmålet er en mer effektiv justissektor, og delmålet er effektive og serviceorienterte domstoler. Tilsvarende generelle målformuleringer finnes i budsjettframleggene for 2009 og 2010.

For 2011 ble det ikke stilt konkrete resultatkrav til Domstoladministrasjonen, men Domstoladministrasjonen ble bedt om å legge fram styringsdokumenter for sentrale ikt-utviklingsprosjekter innen utgangen av januar 2011. I 2009 og 2010 ble det ikke stilt krav til rapportering ut over rapportering knyttet til programmet for *Elektronisk samhandling i straffesakskjeden*.

Domstoladministrasjonen viser i sine årsmeldinger for 2009 og 2010 til utviklingsbehov på ikt-området og at økonomiske rammer gjør det vanskelig å sette i gang flere ønskede tiltak. I årsmeldingene framgår det hvilke tiltak som er gjennomført og prioritert i løpet av året, og tiltakene settes inn i en langsiktig utviklingsstrategi. Domstoladministrasjonen rapporterer blant annet om tiltak knyttet til elektronisk samhandling og fornyelse av

ikt-infrastrukturen. Tiltakene sammenfaller med prioriteringer i ikt-strategien for justissektoren.

Fordi domstolene er uavhengige av forvaltningen, gjennomføres det ikke etatsstyringsmøter mellom Justisdepartementet og Domstoladministrasjonen. De siste årene har Domstoladministrasjonen deltatt i Programstyret og Styringsgruppen for ikt, og kommunikasjonen med Justisdepartementet om ikt-utviklingen i straffesakskjeden har foregått her. Både Justisdepartementet og Domstoladministrasjonen er tilfreds med dialogen og samarbeidet på ikt-området.

Oppfølging av kriminalomsorgen for årene 2009–2011

I tildelingsbrevet for 2011 formidles de overordnede målene for kriminalomsorgen, og det presiseres konkrete mål for Kriminalomsorgens IT-tjeneste, for eksempel å legge til rette for en framtidsrettet utvikling av ikt-bruken i kriminalomsorgen som er tilpasset framtidige behov for å integrere løsningene i justissektoren og mot andre sentrale samarbeidspartnere. Det samme gjelder tildelingsbrevene for 2009 og 2010.

Målene i tildelingsbrevet for 2011 er konkretisert i tolv styringsparametre med tilhørende resultatkrav. Ett av disse er knyttet til samordning av ikt i justissektoren. Det framgår at arbeidet med å analysere flere konsepter for *Nytt etatssystem for kriminalomsorgen (NEK)* fra 2008 skal legges til grunn for den nye ikt-strategien for kriminalomsorgen. Kriminalomsorgens IT-tjeneste blir bedt om at det skal legges til rette for samhandling, blant annet mellom ikt-systemene Kompis og Lovisa. Dette er en oppfølging av tildelingsbrevet for 2010. I tildelingsbrevet for 2010 bes det også om rapportering på seks styringsparametre med tilhørende resultatkrav, samt status for en rekke oppgaver. Tildelingsbrevet for 2010 ble sendt ut i november 2010. I tildelingsbrevet for 2009 formidles det åtte styringsparametre med resultatkrav. I likhet med i 2011 er det i tildelingsbrevene for både 2009 og 2010 en resultatindikator knyttet til samordning av ikt i justissektoren.

I årsrapportene for 2009 og 2010 rapporteres det om antall timer som Kriminalomsorgens IT-tjeneste har brukt på arbeidet for å samordne ikt i justissektoren ved å gi tilgang til faglig støtte og tjenester. Rapporteringen gir ingen vurdering av hva som har blitt oppnådd ved bruken av disse timene. Rapporteringen viser for øvrig i liten grad til konkrete gjennomførte tiltak for samhandling på ikt-området i justissektoren.

I etatsstyringsdialogen mellom Kriminalomsorgens sentrale forvaltning og Kriminalomsorgens IT-tjeneste for årene 2009–2011 blir det orientert kort om utfordringer knyttet til drift og utviklingsprosjekter på ikt-området.

4.2.3 Utgifter knyttet til ikt-utviklingsprosjekter i straffesakskjeden i 2009–2011

Det er ikke egne investeringsbudsjetter knyttet til ikt-drift og utvikling i justissektoren. Bevilgningene i justissektoren gis som rammebevilgninger fra Justisdepartementet til de underliggende virksomhetene og domstolene i årlige budsjetter. Det er den enkelte virksomhet som eventuelt prioriterer midler til ikt-utvikling, drift og vedlikehold.

Justisdepartementet har fram til 2011 hatt enkelte øremerkede midler til sektorovergripende ikt-tiltak i straffesakskjeden. Disse midlene ble fordelt av Programstyret.

I politi- og lensmannsetaten er det opp til det enkelte distrikt og særorgan å sette av midler til ikt-investeringer. Det er opp til den enkelte politimester og særorgansleder å styre budsjettene slik at det årlig settes av nok midler til ikt. Det settes også av noen budsjettmidler sentralt i politi- og lensmannsetaten. Politiets data- og materiell-tjeneste får i sitt disponeringsskriv fra Politidirektoratet egne midler til utviklingsprosjekter.

Tilsvarende gjelder for kriminalomsorgen, der det er opp til den enkelte region å sette av midler til ikt-investeringer. Det er opp til regiondirektørene å styre budsjettene slik at det settes av nok årlige midler til ikt. Det settes også av noen budsjettmidler sentralt i kriminalomsorgen.

Tabell 1 gir en oversikt over kostnader til ikt-utvikling i Justisdepartementet og i straffesakskjeden. Regnskapstallene omhandler kostnader knyttet til ikt-utviklingsprosjekter i straffesakskjeden.

Tabell 1 Kostnader til ikt-utvikling i straffesakskjeden for perioden januar 2009 til september 2011 i mill. kroner

	2009	2010	2011*
Politiet	28	27	37**
Domstolene	0	21	13

* Tall til og med september 2011.

** Politidirektoratet har opplyst at de forventer å utbetale 15 mill. kroner til Nye straffesakssystemer innen utgangen av 2011.

Justisdepartementet hadde ingen ikt-utviklingsprosjekter som var knyttet til straffesakskjeden. Politidirektoratet benyttet i perioden 2009 til og med september 2011 28 mill. kroner på ikt-utviklingsprosjekter. 95 prosent av dette gikk til kjøp av konsulenttjenester. Under fagområdet straffesak brukte Politiets data- og materiell-tjeneste 64 mill. kroner til ikt-utvikling i straffesakskjeden i perioden. 60 prosent av dette gikk til konsulentkjøp. Om lag 45 prosent av midlene i perioden gikk til DNA-prosjekter (DNA IKT, eDNA og DNA-kommunikasjonstjeneste), mens om lag 55 prosent ble fordelt på utvikling og drift av eksisterende systemer. Domstoladministrasjonen brukte ca. 34 mill. kroner i perioden 2010–september 2011. Av disse midlene gikk 33 prosent til kjøp av konsulenttjenester.

For Kriminalomsorgen er det ikke mulig å lese av regnskapet hva som er brukt til ikt-utviklingsprosjekter, men det er totalt regnskapsført 141 mill. kroner til ikt-relaterte utgifter i perioden 2009–september 2011.

En betydelig andel av utgiftene til ikt innen justissektoren har gått til drift og vedlikehold. Politidirektoratet har satt av 180 mill. kroner i 2010 og 250 mill. kroner i 2011. Disse midlene skulle i hovedsak gå til å skifte ut ikt-infrastrukturen (Driftskonsept 2). Politidirektoratet har opplyst at 80 mill. kroner i 2010 og 105 mill. kroner i 2011 ble benyttet til ny ikt-infrastruktur (Driftskonsept 2). De resterende budsjettmidlene ble brukt til driftsstabilitet og andre infrastrukturtiltak.

4.3 Årsaker til at målet om elektronisk samhandling i straffesakskjeden ikke er nådd

Her framstilles virksomhetenes vurderinger av årsaker til at målet om elektronisk samhandling i straffesakskjeden ikke er nådd. Det redegjøres videre for konsekvenser av hvordan ikt-utviklingen og ikt-arbeidet i straffesakskjeden er organisert, og hvordan Justisdepartementet følger opp dette.

4.3.1 Ulike styringssignaler

Fram til 2011 hadde plan- og administrasjonsavdelingen i Justisdepartementet hovedansvar for å følge opp samhandlingen av ikt i straffesakskjeden, mens fagavdelingene hadde ansvar for å følge opp ikt i egen delsektor. Virksomheten fikk dermed styringssignaler for ikt både fra plan- og administrasjonsavdelingen og fra den enkelte fagavdeling. Både Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen opplyste i 2010 at det var

utfordrende at styringssignalene for ikt kom fra flere kanaler, og at disse ikke alltid var like samkjørt.

Ikt-regimet (Programstyret) har ifølge Domstoladministrasjonen gjennomført gode utredningsprosjekter, men det er oppnådd få konkrete resultater når det gjelder implementeringstiltak knyttet til elektronisk samhandling på straffesaksområdet. De siste årene har dialogen med Justisdepartementet og Domstoladministrasjonen vært knyttet til Programstyret og til styringsgruppen for ikt. Domstoladministrasjonen har mye mindre kontakt med departementet nå enn tidligere, og per november 2011 er det ikke noe samarbeid med Justisdepartementet. I arbeidet med ny ikt-strategi for justissektoren ønsket arbeidsgruppen å ta et nytt grep for å forbedre styringsmodellen for ikt i justissektoren. Strategien ble vedtatt sommeren 2011, og det tidligere Programstyret ble oppløst.

Domstoladministrasjonen mener at det har oppstått et vakuum i 2011, blant annet som følge av at den nye ikt-strategien ikke har begynt å virke, og at Programstyret ble oppløst. Videre har utskiftninger og omorganisering i Justisdepartementet ført til at det ikke er noen framdrift. Justisdepartementet opplyser at strategien ble vedtatt 7. juli 2011, men at departementet som følge av hendelsene 22. juli 2011, ikke fant å kunne prioritere full oppfølging av strategien og virksomhetene som opprinnelig planlagt.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning er medlem i Programstyret, og Kriminalomsorgens IT-tjeneste har inntrykk av at samhandling og samarbeid ikke har vært prioritert i delsektorene. Kriminalomsorgens IT-tjeneste opplyser at fraværet av tydelige styringssignaler fra sentralt hold er en utfordring og kan ikke se at Programstyret har en handlingsplan eller overordnet prioritering for sine tildelinger. Programstyret er ansvarlig for å fordele sektormidler til ikt, og leder av styret er leder for en av delsektorene. Kriminalomsorgens IT-tjeneste har opplevd at vedtatte tildelinger har blitt tilbakekalt av plan- og administrasjonsavdelingen i Justisdepartementet, noe som skaper usikre rammebetingelser for delsektorenes prosjekter.

Justisdepartementet opplyser at mye av fokuset i politiet er rettet mot oppgraderingen av ny infrastruktur, men at det også gjennomføres utviklingsprosjekter i politiet som følge av internasjonale krav. Politiets data- og materieltjeneste mener det kan være vanskelig å se den røde tråden i

prioriteringer fra Justisdepartementet, via Politidirektoratet til Politiets data- og materieltjeneste. Politiets data- og materieltjeneste opplyser at det er politiske og internasjonale føringer som i hovedsak styrer prioriteringen av ikt-utviklingen og ikke virksomhetenes behov.

4.3.2 Lav prioritering av ikt-utvikling

Politiets data- og materieltjeneste mener at Justisdepartementet har et overordnet ansvar, og at de bør ta beslutninger og et helhetlig ansvar for å drive ikt-utviklingen framover. Per 2010 er ikke sektorovergripende ikt-prosjekter ifølge Politiets data- og materieltjeneste godt nok forankret i ledelsen av departementet, og delsektorene prioriterer derfor mye selv. Dette bekrefter Domstoladministrasjonen som også mener at ikt er svakt forankret hos topplederne i virksomhetene. Domstoladministrasjonen mener at ikt bør være del av den alminnelige virksomhetsstyringen i justissektoren, der strategien legges, og innsatsen på ikt-området prioriteres som del av virksomhetsstyringen.

Politidirektoratet opplyser at en av årsakene til manglende elektronisk samhandling i justissektoren er at ressurser til ikt tidligere har blitt nedprioritert. Det har også vært et dilemma for politiet at ikt-utviklingen konkurrerer med krav og forventninger om å opprettholde og øke bemanningen av polititjenestemenn. Politidirektoratet mener dette er to viktige områder som må balanseres. Politidirektoratet bekrefter at ved knapphet på ressurser kommer politiske prioriteringer foran prosjekter knyttet til samhandling i justissektoren. Tiltak for å forbedre samhandling kan være gode, men prosjektene når ikke opp i den interne prioriteringen i Justisdepartementet. Fordi politiet er den største aktøren i straffesakskjeden har ikke politiet like mye å hente ut av et samarbeid som domstolene og kriminalomsorgen.

Selv med øremerkede midler til ikt mener Politidirektoratet at dilemmaet er det samme med at store ikt-investeringer konkurrerer med bemanningen i politiet. Gevinstene av et bedre ikt-system i politiet først vil kunne tas ut over tid.

Politidirektoratet framhever utfordringen med å ha optimale ikt-systemer som krever store investeringer, og kravet om å fastholde og øke aktiviteten til politistyrken. Dette har ved flere anledninger blitt tatt opp med Justisdepartementet og omtalt i stortingsmeldingen om organisert kriminalitet, Meld. St. 7 (2010–2011), *Kampen mot organisert kriminalitet – en felles innsats*.

Det har tidligere vært et sterkt ønske om å samordne ikt-utviklingen på justisområdet. Domstoladministrasjonen mener den nye ikt-strategien for justissektoren har blitt for lite forpliktende for virksomhetene i justissektoren. I den nye ikt-strategien er ansvaret for samarbeid om utviklingsprosjekter lagt til de enkelte virksomhetene i justissektoren. Domstoladministrasjonen mener det er en utfordring at Justisdepartementet ikke er pådriver for samarbeid om utviklingsprosjekter, men at det er virksomhetene selv som er ansvarlige for å prioritere ressurser til ikt-utvikling.

Kriminalomsorgens IT-tjeneste opplyser at manglende sentral styring og ledelsesforankring er en hovedutfordring for ikt-arbeidet i justissektoren. Samhandling er sentralt for effektiv drift, men blir lett nedprioritert i delsektorenes daglige arbeid med å ivareta overordnede føringer. Det er derfor nødvendig med tydelige styrings signaler og oppfølging fra Justisdepartementet. Dette vil kunne styrke gjennomføringsevnen og sannsynliggjøre systemer som dekker samhandlingsbehovene.

Flere delsektorer mener at det kan være utfordrende at styringen i justissektoren både er sektorbasert og virksomhetsbasert med hensyn til ikt-utvikling.

4.3.3 Delsektorene prioriterer egen sektor i ikt-utviklingen

Straffesakskjeden har verken økonomiske eller organisatoriske insentiver til at delsektorene skal samhandle elektronisk. Budsjettmidlene fordeles til den enkelte delsektoren som rammebevilgninger. Delsektorene gjør deretter sine prioriteringer ut fra de oppgavene de er satt til å løse i politidistriktene og særorganene, domstolene og kriminalomsorgens regioner. Det mangler også felles planer for hvordan justissektoren skal nå målet om elektronisk samhandling som forutsatt i ikt-strategien.

Politiet konsentrerer sine ressurser om utviklingen av politiets nye straffesakssystem, som er et stort prosjekt. Domstoladministrasjonen mener at det er fare for at delsektorene glir mer fra hverandre som følge av mindre samarbeid. For å få full effekt av satsing på nytt straffesakssystem i politiet må domstolene få informasjon for å oppnå størst mulig gevinst i justissektoren. Nye straffesakssystemer i politiet bør bidra til at de andre delsektorene i justissektoren får drahjelp i utviklingen av samhandlingsløsninger i straffesakskjeden. Domstoladministrasjonen opplyser at den store

satsing på politiet kan gjøre det vanskeligere å nå fram med Domstoladministrasjonens behov hos Justisdepartementet.

Politiet er sentral i saksflyten i straffesakskjeden fordi straffesaker starter i politiet, og Justisdepartementet mener derfor at det er viktig å få løftet politiet. Justisdepartementet mener det nye Ikt-styret må sikre oppfølging av behovene til de andre delsektorene og sørge for å legge til rette for ikt-utvikling for disse.

Politiets data- og materielltjeneste opplyser at sektorene selv må finansiere samhandlingsprosjekter når de velger å samhandle. De mener at det er fare for at samhandlingsprosjekter blir nedprioritert på grunn av mangel på klare føringer fra Justisdepartementet.

Politiets data- og materielltjeneste mener det kreves sterk sentral styring og bevilgninger for å kunne få til samhandling i justissektoren. De peker på at overlappende behov og behov for samhandling bør avklares før ikt-prosjekter settes i gang. Når ikt-prosjekter først er satt i gang, er det vanskeligere å koordinere og samhandle på grunn av ulike budsjetter, prioriteringer og motivasjon.

Politidirektoratet opplyser at samhandling ikke er prioritert høyest fordi driftsutfordringene og driftsproblematikken i politiet er det viktigste og må løses først. Politiet må gjøre en grunninvestering i nye kontorstøtteløsninger, sikkerhetsløsninger og infrastruktur for å kunne forbedre samhandlingen.

Kriminalomsorgens IT-tjeneste mener at et større hinder for samhandling er viljen og bevisstheten rundt behovet for samhandling, og ikke selve teknologien. Kriminalomsorgens IT-tjeneste opplever justissektoren som en tradisjonsbundet sektor med stramme budsjetter og innarbeidede rutiner. Kriminalomsorgens IT-tjeneste mener at tydelige føringer fra sentralt hold derfor er avgjørende for effektiv samhandling på tvers av sektorene.

Domstoladministrasjonen mener at justissektoren må etablere møteplasser og sette i gang arbeidet med å samkjøre delsektorenes ikt-planer for å nå de tre målene i den nye ikt-strategien – effektiv samhandling, god informasjonssikkerhet og god styrings- og beslutningsinformasjon. Videre må delsektorene bli enige om finansieringen av planene.

5 Effektiviteten i saksbehandlingen i straffesakskjeden

Politiets rapport om bemannings- og kompetansebehov i politiet fra 2008, *Politiet mot 2020*, slår fast at etatens data- og informasjonssystemer er avgjørende for politiets effektivitet og måloppnåelse, og at en modernisering av disse er nødvendig for å øke effektiviteten og heve kvaliteten i arbeidet mot kriminalitet. Rapporten peker på at utilstrekkelig satsing på moderne ikt-systemer fører til økt ressursbruk og redusert tjenesteproduksjon. For å kunne effektivisere og samordne ikt-systemene i etaten er det ifølge Politidirektoratet behov for investeringer i størrelsesorden 1 mrd. kroner i perioden fram til 2013–2014.³² Politidirektoratets *Driftsanalyse av politi- og lensmannsetaten for perioden 2002–2008* framhever også at en modernisering av ikt-systemene, sammen med en justering av organisasjonen, er de viktigste tiltakene for bedre ressursutnyttelse og effektivisering av etaten.³³

Politidirektoratet foreslår flere tiltak i samordningen av og satsingen på mer moderne og effektive ikt-løsninger i politiet: Nytt straffesakssystem, nye nettløsninger og nytt intranett, mobilt kontor, ikt-tjenester til støtte for politiets operative virksomhet, økt automatisering i behandlingen av laboratorieprøver, automatisk nummeregjenkjenning og nytt digitalt nødnett (SAMPOL).³⁴ Etableringen av nye straffesakssystemer er sentralt for å kunne utføre politiets oppgaver effektivt og med tilfredsstillende kvalitet. Nye straffesakssystemer er en forutsetning for at den nye straffeloven skal tre i kraft, de er nødvendige for ny politiregisterlov, og nye systemer vil kunne legge til rette for økt samhandling i straffesakskjeden.³⁵ Justisdepartementet opplyser at det er gjennomført en alternativanalyse som et ledd i konseptvalgutredningen for nye straffesakssystemer. Analysen viser at den nye straffeloven og politiregisterloven ikke nødvendigvis er avhengig av nye systemløsninger i den betydning at eksisterende løsninger ikke kan gjenbrukes, men at infrastrukturen, spesielt i politiregisterloven, må tilpasses bedre.

Politiets informasjonssystem skal understøtte oppgaveløsningen og fremme samarbeidet på tvers av enheter, distrikter og særorgan. Effektive systemer er også et avgjørende verktøy i internasjonalt samarbeid og et viktig virkemiddel for informasjon og samhandling med publikum. Politidirektoratet forventer at en stadig større del av publikum har krav og forventninger til elektroniske tjenester. Et godt utbygd servicetilbud på Internett vil redusere behovet for skranketjenester og frigi personellressurser til operativt politiarbeid. Dette krever en betydelig ikt-satsning.³⁶

Faktaboks 2 BL og STRASAK

Politiets og påtalemyndighetens saksbehandlingssystem BL (Basisløsninger) var ferdig utviklet i 1996, og i 1999 hadde alle politidistriktene løsningen. BL er i prinsippet et dokumentsystem og et kommunikasjonssystem for alle elektroniske straffesaksdokumenter. Politidistriktene, den høyere påtalemyndighet og særorganene har egne enheter av BL med hver sin lokale database – i alt 35 instanser. I BL samles alle dokumenter og all informasjon om straffesakene, men det er ikke mulig å søke på tvers av instansene i BL.

STRASAK ble utviklet fra 1979 og er den offisielle sentrale justisprotokollen for alle straffesaker i Norge, med opplysninger om sakene fra anmeldelse til saksavgjørelse eller fullbyrdelse. All strukturert informasjon om en straffesak overføres automatisk fra BL til STRASAK. STRASAK er en sentral database, men alle dokumentene som er knyttet til straffesakene, lagres lokalt i BL. Opplysningene i STRASAK danner grunnlaget for all produksjon av driftsstatistikk om anmeldte saker og om saksbehandling. SSB får sitt datagrunnlag for utarbeidelse av offisielle kriminalstatistikker fra STRASAK.³⁷

32) Politidirektoratet 2008, *Politiet mot 2020, Bemannings- og kompetansebehov i politiet*. Rapport.

33) Politidirektoratet 2010, *Driftsanalyse av politi- og lensmannsetaten. Perioden 2002–2008*. Rapport.

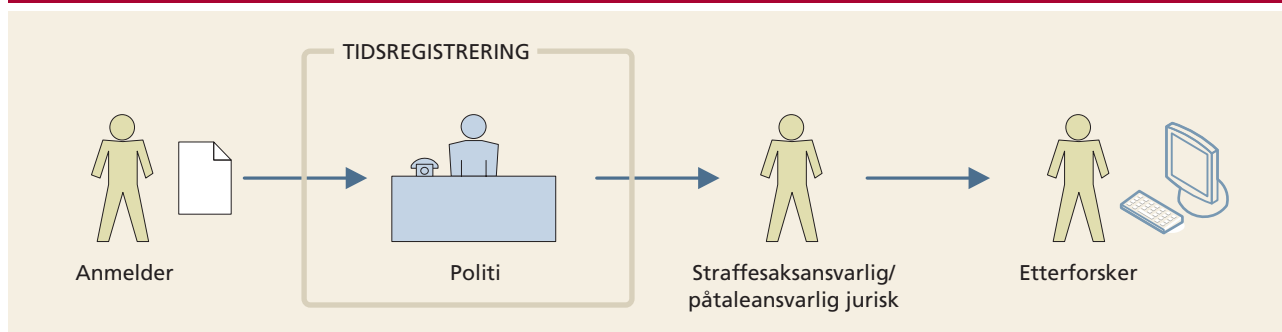
34) Politidirektoratet 2008, *Politiet mot 2020, Bemannings- og kompetansebehov i politiet*. Rapport.

35) Politidirektoratet 2010, *Driftsanalyse av politi- og lensmannsetaten. Perioden 2002–2008*. Rapport.

36) Politidirektoratet 2008, *Politiet mot 2020, Bemannings- og kompetansebehov i politiet*. Rapport.

37) Politidirektoratet 2010, *Nye straffesakssystemer – behov, mål og krav*. Rapport.

Figur 2 Anmeldelse, personlig oppmøte

start og slutt, slik at tidsregistreringsundersøkelsen enkelt kunne gjennomføres på samme måte i de åtte politidistriktene som inngikk i undersøkelsen. Undersøkelsen av de utvalgte arbeidsprosessene viser at politiet har et innsparingspotensial som tilsvarer 12,6 til 16,4 årsverk.³⁸

5.1.1 Tiden det tar å registrere en anmeldelse ved personlig oppmøte i BL

Utgangspunktet for politiets etterforskning av simple og grove tyverier er ofte et anmeldesskjema som anmelderen fyller ut og leverer ved personlig oppmøte i politivakten. I enkelte tilfeller blir ikke anmeldesskjemaet brukt, men anmelder gir informasjon til politiet som registrerer anmeldelsen direkte i BL.

Politiet skanner anmeldesskjemaet for å gjøre det elektronisk lesbart. Opplysningene registreres deretter manuelt i BL, og saken gis en statistikk-kode. Anmeldelsene blir deretter gjennomgått og fordelt til etterforskere av straffesaksansvarlig eller påtaleansvarlig jurist for å vurdere hvordan den skal følges opp før etterforskerne får saken i sin innkurv i BL.

Dersom anmelderen selv kunne registrert anmeldelsen elektronisk og opplysningene ble overført til politiets ikt-systemer, ville politiet spare mye tid. Risikoen for feilregistreringer ved at anmeldesskjemaet er ufullstendig utfyllt eller at håndskriften er vanskelig å tyde, ville også blitt redusert.

Politiet registrerte tiden fra skanning av anmeldelsen til den var lagt inn i saksbehandlings-systemet, jf. figur 2.

I undersøkelsesperioden ble det registrert tid for 329 anmeldelser av simple og grove tyverier. Tabell 2 viser at politiet har et innsparingspotensial på åtte til ni årsverk ved å registrere en anmeldelse i BL. Gjennomsnittstiden for å registrere anmeldelser av simple og grove tyverier ved personlig oppmøte er multiplisert med antall simple og grove tyverier i 2010 og 2011. Minuttene er regnet om til timer og årsverk.

Politidirektoratet opplyser at det i konseptvalg-utredningen av nye straffesakssystemer er forsiktig anslått at en saksbehandler gjerne er inne i en sak fire til ti ganger i forbindelse med registrering, søk etter informasjon i andre systemer og etterregistrering av opplysninger. Når saksbehandleren ofte må inn og ut av ulike systemer, kan ønsket informasjon bli vanskelig å få tak i hvis BL er ustabil, tregt eller ikke tilgjengelig. Det å måtte logge seg ut og inn i ulike systemer er mye mer tidkrevende enn å ha alle systemer på én bruker-plattform.

Tabell 2 Anmeldelse personlig oppmøte – simple og grove tyverier

Antall registreringer	Gjennomsnittstid i minutter og sekunder	Antall saker		Tidsforbruk (timer)		Tidsforbruk (årsverk)	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
329	7,24	100 229	93 670	12 288	11 484	9,0	8,4

Kilde: Riksrevisjonens tidsregistreringsundersøkelse og Politidirektoratets statistikk JUS 065 med fratrekk av anmeldelser på Internett

38) I beregningen er det benyttet 1360 timeverk per årsverk som et estimat på effektiv arbeidstid. Den effektive arbeidstiden er redusert med tid som går til møter, reisevirksomhet, kompetansetiltak og intern-tid mv. Dette estimatet for effektiv arbeidstid er hentet fra EFFEKT-programmet (UDI) der politiet er en viktig bidragsyter.

5.1.2 Tiden det tar å registrere en anmeldelse på Internett i BL

Anmeldelse på Internett ble lansert av politiet 31. august 2009 og gir publikum adgang til selv å anmelde enkelte typer tyveri og skadeverk³⁹ på Internett hele døgnet.

Faktaboks 3 Bakgrunnen for utviklingen av anmeldelse på Internett

Første versjon av Politiet på nett ble lansert 1. juni 2005, nesten tre år forsinket og vesentlig dyrere enn opprinnelig planlagt.⁴⁰ I 2006 fikk Politiets data- og materieltjeneste i oppdrag av Politidirektoratet å utvikle nye intra- og internettløsninger for politiet i prosjektet Nett på nytt. I første omgang var ikke anmeldelse på Internett en del av det opprinnelige mandatet til Nett på nytt, men etter ønske fra Politidirektoratet ble dette lagt til prosjektet i ettertid. Oppdraget var å utvikle en enkel løsning for anmeldelse på Internett, og Politiets data- og materieltjeneste ga i den forbindelse råd til Politidirektoratet om svakheter ved denne typen løsning. Samtidig synliggjorde Politiets data- og materieltjeneste en avansert løsning som sikret overføring av data fra anmelderen til politiets systemer.

Den avanserte løsningen ville kreve betydelig planlegging og utvikling, og den ville koste mer enn den enklere e-postløsningen som kunne utvikles på kortere tid. Ifølge Politiets data- og materieltjeneste var det viktig for Politidirektoratet å tilby publikum en løsning raskt, og den enkle e-postløsningen ble valgt.

Løsningen består i at politiet mottar nettanmeldelsen som en e-post. Deretter må politiet legge inn opplysningene fra e-posten manuelt i BL. Politidirektoratet anså i 2007 at den enkle løsningen ville bli midlertidig inntil et nytt ikt-system var på plass i forbindelse med *Nytt straffesakssystem (NYSS)* i 2009. Løsningen forenkler dermed ikke politiets arbeid med å registrere en anmeldelse, men er kun et tilbud til publikum.

Fordelen med internettanmeldelse ligger først og fremst hos publikum som slipper å møte hos politiet, og flere politidistrikter opplyser at antall besøkende i publikumsvaktene har gått ned, og at det bindes opp mindre tid til å ta imot anmeldelser i de enkleste sakene. Dette fører til mindre kø på politihusene og lensmannskontorene, slik at det blir kortere ventetid for personer som møter opp.

39) Det er mulig å levere anmeldelse på Internett ved fire ulike forhold: (1) Tyveri av sykkel, (2) tyveri av mobiltelefon eller (3) tyveri fra privatperson fra offentlig sted, og (4) tilgrising eller skadeverk på bygninger og kjøretøyer.

40) Dokument nr. 1 (2006–2007), *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjetterminen 2005*.

For politidistriktene er fordelene at terskelen for å anmelde saker har blitt lavere, slik at statistikken blir mer nøyaktig, og at områdene der tyveriene og skadeverket skjer, blir mer synlige. Videre har anmeldelse på Internett ført til at mer tyvegods har blitt søkbart. Dette kan igjen føre til en høyere andel oppklarte saker.

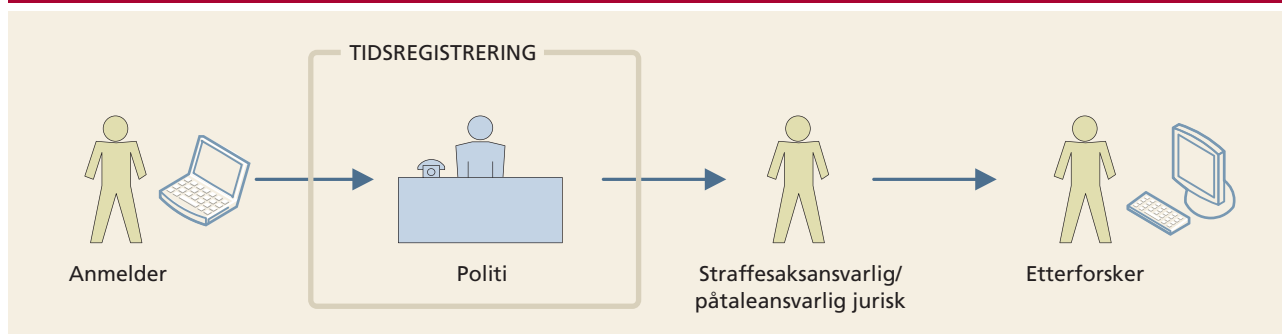
Ulemper ved løsningen er ifølge politidistriktene at publikum ikke får den samme veiledningen når de skal fylle ut og levere inn en anmeldelse, som ved personlig oppmøte. Terskelen for å avgi falske anmeldelser kan senkes når anmelderen slipper å møte selv for å levere anmeldelsen, og politiet regner derfor med at antall forsikringsbedragerier kan øke i omfang. Ett politidistrikt ser at fornærmede i mange internettanmeldelser er usikker på om eiendelene er tapt eller stjålet, men velger å anmelde saken slik at han eller hun kan få erstatning fra egen forsikring.

Politets data- og materieltjeneste opplyser at politiet opplever feilregistreringer ved at publikum forsøker å anmelde forhold som ikke er ment for anmeldelse på Internett. Politiet må da be anmelderen om å møte personlig for å levere en skriftlig anmeldelse i stedet. Politidistriktene har ulike måter å følge opp anmeldelser som ikke tilfredsstillende kravene til anmeldelse på Internett. Dette gjelder alt fra å registrere anmeldelsen i BL som om den var levert fysisk og følge opp saken på ordinær måte, til å spore opp og kontakte anmelderen per telefon, e-post eller brev for å be han eller henne om å møte personlig for å anmelde forholdet. Flere politidistrikter mener det ikke burde være mulig å anmelde saker som ikke tilfredsstillende kravene til internettanmeldelser.

Politets data- og materieltjeneste opplyser at en svakheter ved systemet er at det ikke er mulig å kontrollere hva publikum legger inn i feltene når de anmelder en sak på Internett. Det eneste systemet krever, er at anmelderen oppgir et gyldig personnummer. Dette fører til en del feilregistreringer der politiet må spore opp og kontakte anmelderen for å få riktige opplysninger. Slik løsningen er utviklet, kan heller ikke bedrifter eller utlendinger benytte løsningen. Flere politidistrikter opplyser at de bruker mye tid og ressurser på å kontakte publikum i ettertid på grunn av manglende opplysninger i internettanmeldelsen.

Når en internettanmeldelse er fylt ut og sendt, mottar ikke anmelderen noen bekreftelse på at anmeldelsen er mottatt hos politiet. Politiet må først registrere internettanmeldelsen i BL før

Figur 3 Anmeldelse på Internett

det sendes ut en kvittering på anmeldelsen til adressen personnummeret er registrert på i folkeregisteret. Et politidistrikt framhever at dette fører til noe merarbeid fordi publikum kontakter politiet for å kontrollere om anmeldelsen er mottatt. Ifølge Politiets data- og materielltjeneste kan dette også føre til dobbeltregistreringer ved at anmelderen både leverer anmeldelsen på Internett og ved personlig oppmøte.

Politiets data- og materielltjeneste er driftsansvarlig for anmeldelse på Internett, mens Politidirektoratet er systemeier og prioriterer hva som skal feilrettes og videreutvikles på bakgrunn av tilbakemeldinger fra brukerne. Etter at løsningen ble tatt i bruk i 2009, opplyser Politiets data- og materielltjeneste at løsningen ikke er videreutviklet. Politiets data- og materielltjeneste mener at spørsmålet om sikkerhets- og systembegrensninger må ses ut fra at anmeldelse på Internett er en e-postløsning, noe som forklarer at anmelderen ikke får kvittering på at han eller hun har levert en anmeldelse. Politiets data- og materielltjeneste er klar over at den enkle e-postløsningen innebærer at anmeldelser kan forsvinne, men framhever at det er lite Politiets data- og materielltjeneste kan gjøre med dette.

Uten internettløsningen måtte politiet legge inn anmeldelsen manuelt i BL. Politidirektoratet opplyser at løsningen forblir slik den er, fram til nytt straffesakssystem i politiet er på plass. Samhandling og dialog med publikum vil være en viktig del av det nye systemet, og i konseptvalgutredningen anslås det at 50 prosent av det som i

dag er de publikumsanmeldte sakene, vil komme over Internett. Totalt antall anmeldelser på Internett økte med om lag 20 prosent fra 27 866 i 2010 til 33 600 i 2011.

Når politiet mottar en anmeldelse per e-post, skrives denne ut på papir, og informasjonen i anmeldelsen legges inn manuelt i BL, jf. figur 3. Dersom anmeldelsen hadde blitt overført elektronisk direkte inn i politiets systemer, ville det kunne spare tid i politiet. Slik løsningen er per 2011, har den ikke effektivisert politiets mottak av anmeldelser.

I tidsregistreringsundersøkelsen ble politiet bedt om å registrere tiden det tar å legge inn opplysningene fra e-posten i BL. I perioden for undersøkelsen ble det registrert 386 saker om simple og grove tyverier.

Tabell 3 viser at politiet har et gevinstpotensial på to til om lag tre årsverk på å registrere internettanmeldelsene i BL. Dette anslaget kan være noe lavt fordi Oslo politidistrikt alene har fire stillinger som arbeider med internettanmeldelser.

Politidistriktene bekrefter at arbeidet med å registrere internettanmeldelser i BL er like omfattende som tidligere fordi opplysningene ikke lar seg gjenbruke elektronisk. Politidistriktene antar derfor at anmeldelse på Internett har spart lite personellressurser.

Tabell 3 Anmeldelse på Internett – simpelt og grovt tyveri

Antall registreringer	Gjennomsnittstid i minutter og sekunder	Antall saker		Tidsforbruk (timer)		Tidsforbruk (årsverk)	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
386	6.42	25 437	33 134	2 839	3 698	2,1	2,7

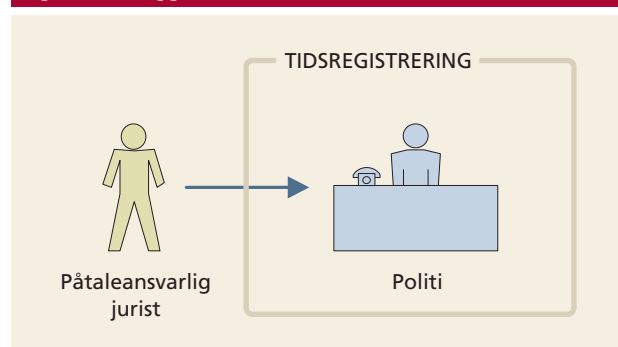
Kilde: Riksrevisjonens tidsregistreringsundersøkelse og Politidirektoratet

5.1.3 Tiden det tar å registrere en henleggelse i BL
 Politiet henlegger en del anmeldte forhold uten at det gjøres vesentlig etterforskning, blant annet i saker der det mangler opplysninger om gjerningsmannen. Statistisk sett blir slike henleggelse registrert som 014-saker, jf. figur 4.

Det å henlegge en sak i BL er mer arbeidskrevende enn nødvendig, og i en optimal saksbehandlingsløsning kan påtaleansvarlig jurist henlegge saken elektronisk på en mer effektiv måte. Ett politidistrikt bruker denne handlingen som eksempel på at BL ofte krever mange tastetrykk. En bruker opplyser at "... ved henleggelse av saker har jeg minst 21 tastetrykk på hver sak".

I tidsregistreringsundersøkelsen ble politiet bedt om å registrere tiden det tar å henlegge en sak etter at påtaleansvarlig jurist har besluttet å henlegge saken. Tiden det tar å vurdere om en anmeldelse skal henlegges, er ikke registrert.

Figur 4 Henleggelse

Tabell 4 viser at 438 henleggelse ble registrert i undersøkelsesperioden, og at politiet har et gevinstpotensial på om lag ett og et halvt årsverk på å henlegge saker.

5.1.4 Tiden det tar å kopiere saksdokumenter før de sendes videre til hovedforhandling

Politiet har ansvar for at aktørene i straffesaker har tilgang til saksdokumentene. Retten skal ha saksdokumenter i original eller kopi, mens forsvarere får kopi av saksdokumentene. Antall kopier det er behov for, vil variere etter størrelsen

på sakskomplekset og hvor mange tiltalte det er i saken. Ett kopisett kan utgjøre flere ringpermer med dokumenter.

Dersom saksdokumentene hadde vært overført elektronisk til partene i straffesaken, ville politiet spare tid. I tidsregistreringsundersøkelsen ble politiet bedt om å registrere tiden det tar å kopiere dokumenter før de sendes videre til hovedforhandling.

Tabell 5 Kopiering av dokumenter før de sendes videre til hovedforhandling

Kopieringstid	Antall registreringer	Andel i prosent
< 10 min	25	33
10–19 min	21	28
20–29 min	9	12
30–39 min	3	4
40–49 min	3	4
50–59 min	4	5
60–119 min	6	8
> 120 min	4	5
	75	100

Kilde: Riksrevisjonens tidsregistreringsundersøkelse

Tabell 5 viser at det ble registrert 75 kopieringsaker i undersøkelsesperioden. I 65 av sakene tok det under én time å kopiere saksdokumentene. Av de sakene som tok mer enn en time, var det fire som tok over to timer.

I 2010 ble 82 221⁴¹ saker klagt for før de ble sendt videre til hovedforhandling, mens tallet for 2011 var 61 464. Det er ikke gjort noen gjennomsnittsberegning av tidsbruken fordi omfanget av sakene er ulikt og antall registreringer er få, men det totale antallet saker viser at det er mulig å spare tid på dette i politiet. Dersom politiet eksempelvis hadde spart fem minutter per overføring av de 61 464 sakene, ville dette utgjort i underkant av fire årsverk i 2011.

Tabell 4 Henleggelse

Antall registreringer	Gjennomsnittstid i minutter og sekunder	Antall saker		Tidsforbruk (timer)		Tidsforbruk (årsverk)	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
438	0,50	142 491	137 628	2 003	1 935	1,5	1,4

Kilde: Riksrevisjonens tidsregistreringsundersøkelse og Politidirektoratets statistikk JUS 251

41) Kilde: Politidirektoratets statistikk JUS 378.

Ifølge politidistriktene overføres dokumenter svært sjelden elektronisk til forsvareren. Flere politidistrikter opplyser at forsvarere i liten grad ønsker å få saken elektronisk – de vil heller ha papirkopier av dokumentene. Videre er funksjonaliteten i BL i liten grad tilrettelagt for å oversende dokumentene elektronisk. Hvert enkelt dokument må eksporteres fra BL og lagres som pdf- eller rtf-fil. Ett politidistrikt opplyser at denne arbeidsoperasjonen er mer ressurskrevende enn å skrive ut dokumentene til forsvarerne.

5.1.5 Tiden det tar å legge inn informasjon i BL på nytt som følge av brudd mellom BL og STRASAK

Dersom kommunikasjonen mellom de to systemene blir brutt, blir ikke informasjonen fra BL overført til STRASAK, og politiet får en melding om at registreringer som er gjort i BL, må gjøres på nytt.

I tidsregistreringsundersøkelsen ble politiet bedt om å registrere hvor lang tid det tok å registrere opplysninger på nytt i BL ved brudd i forbindelsen med STRASAK. I perioden tidsregistreringen varte, ble det gjort 47 registreringer der det hadde vært brudd i forbindelsen mellom BL og STRASAK, og det tok i gjennomsnitt 4 minutter og 15 sekunder å registrere opplysningene på nytt i BL. En del av respondentene hadde aldri opplevd brudd mellom BL og STRASAK, mens andre opplevde dette som et stort problem.

Politidirektoratet opplyser at de ikke har noen oversikt over hvor ofte forbindelsen mellom BL og STRASAK blir brutt. Med et bedre ikt-system i politiet antar Justisdepartementet at det er mulig å spare tid både totalt og ved handlingene som er målt i undersøkelsen.

5.1.6 Effektiviseringspotensial i politiet

Politiet må slå opp i ulike registre når de skal registrere anmeldelser og etterforskning. Fordi systemene ikke tillater gjenbruk av data, må informasjonen man finner i systemene, registreres manuelt når de skal overføres til andre systemer.

I dokumentet *Informasjonsmodell for straffesaker*⁴² er det beskrevet om lag 170 arbeidsprosesser for hele straffesakskjeden. I de aller fleste av prosessene benyttes ikt-systemer. Det antas å være et effektiviseringspotensial knyttet til disse arbeidsprosessene fordi de fleste ikt-systemene som benyttes, ikke bidrar til samhandling, gjenbruk

av informasjon og delvis er teknologisk utdatert. Dette kan eksemplifiseres ved å utarbeide et grovt estimat for hvor mye tid som totalt kan gå tapt i de mange registreringsprosessene. I 2011 ble det anmeldt om lag 380 000 forbrytelser og forseelser. Dersom det antas at 150 000 av disse sakene går gjennom 50 definerte arbeidsprosesser i politiet og politiet kan spare 3 til 5 minutter per sak ved å ha effektive ikt-systemer som samhandler, vil det representere en potensiell effektiviseringsgevinst tilsvarende 280 til 460 årsverk. Antall saker som behandles i de enkelte prosessene, vil være ulikt. Den antatte tidsbesparelsen per sak er også usikker. Estimatet er derfor usikkert.

Som en del av arbeidet med konseptvalgutredningen i prosjektet *Nye straffesakssystemer* i politiet er det gjennomført gevinstberegninger knyttet til ulike arbeidsprosesser i politiet. Disse viser at politiet har et gevinstpotensial. Dokumentet med gevinstberegninger vil bli kvalitets-sikret av eksterne konsulenter i forbindelse med KS1-behandlingen.

5.2 Den elektroniske samhandlingen mellom delsektorene

Dette delkapitlet omhandler muligheter og forventninger knyttet til samhandling i straffesakskjeden, og det gis eksempler på elektronisk samhandling i straffesakskjeden.

5.2.1 Elektronisk samhandling i straffesakskjeden

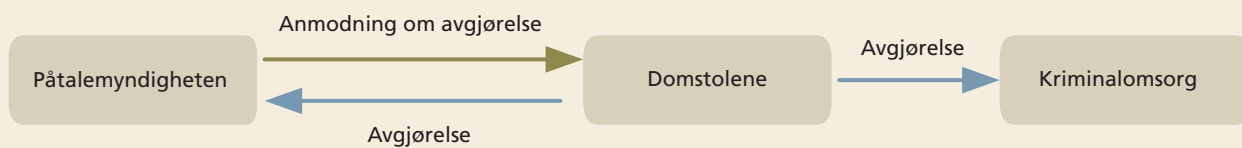
Den elektroniske samhandlingen i straffesakskjeden mellom politi og domstol skjer ved at utvalgte dokumenter sendes fra politiets saksbehandlingssystem BL via Stifinner (Se faktaboks 4) til domstolens saksbehandlingssystem Lovisa. Oversendelsen følges i tillegg av ordinær oversendelse av dokumenter i papirformat. For politiet og domstolene ligger det en viss gevinst i at innholdet i dokumentene som foreligger elektronisk, i noen grad kan gjenbrukes, for eksempel ved at tiltalebeslutninger kan gjengis uten å skrives inn manuelt i rettsbøkene, og at dommer og andre avgjørelser fra retten blir elektronisk lesbare i politiets saksbehandlingssystem uten at politiet manuelt må legge dem inn.

Enkelte av de spurte politidistriktene mener at den elektroniske samhandlingen i straffesakskjeden har blitt bedre. Eksempelvis trekker brukerne fram Stifinner som positivt og tidsbesparende. Andre politidistrikter opplever ingen forbedring knyttet til målet om økt elektronisk

42) Politiets data- og materieltjeneste (1997), *Informasjonsmodell for straffesaker*. Versjon 3.0. August 2010.

Faktaboks 4 Stifinnerløsningen – pilotprosjekt for elektronisk samhandling i straffesakskjeden

Stifinnerløsningen er en elektronisk samhandlingsløsning mellom politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Løsningen ble i 2003 etablert som et pilotprosjekt for å høste erfaring med elektronisk samhandling i justissektoren, og omfatter BL i politiet, Lovisa i domstolene og Kompis i kriminalomsorgen.

Stifinnerløsningen brukes til å sende over anmodninger om avgjørelser fra påtalemyndigheten til domstolene, og til å sende avgjørelser tilbake fra domstolene til påtalemyndigheten og til kriminalomsorgen.

Domstoladministrasjonen opplyser at prøveordningen har blitt permanent og er svært nyttig for delsektorene. Det har ikke blitt gjort noe med Stifinner siden 2005 på grunn av begrensede muligheter for forbedring og utvidelse. Stifinner har både stabilitets- og kapasitetsproblemer og er preget av lite gjennomtenkte teknologiske valg. Delsektorene er enige om at funksjonaliteten i Stifinner må erstattes og utvides med moderne teknologi basert på justissektorens arkitekturprinsipper. Til tross for alle problemene med Stifinner, og at det er en kostbar løsning å drifte for alle delsektorene, er funksjonalitet og nytten i løsningen ifølge Domstoladministrasjonen så stor at systemet fortsatt er i drift.

Domstoladministrasjonen opplyser at justissektoren i 2010 hadde som mål å få på plass en ny Stifinnerløsning, og et forprosjekt med representanter fra Politidirektoratet, Politiets data- og materielltjeneste, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, Kriminalomsorgens IT-tjeneste, domstolene, Domstoladministrasjonen og Høyere påtalemyndighet har siden 2010 arbeidet med en ny løsning for å utveksle informasjon i straffesaker som skal erstatte Stifinnerløsningen. Den nye løsningen vil bidra til deling, gjenbruk og sammenstilling av informasjon i og mellom virksomhetene og dermed bidra til økt kvalitet og mer effektiv samhandling. Politidirektoratet mener Stifinnerløsningen må erstattes eller utvikles med noe som kan samhandle enda bedre med politiets nye straffesakssystemer.

samhandling, og mener det er et betydelig potensial for effektivisering gjennom økt elektronisk samhandling.

Tingrettene er positive til økt informasjonsutveksling innen straffesakskjeden, og det blir framhevet at mulighetene for økt elektronisk informasjonsutveksling innen straffesakskjeden er til stede, og at det ville lettet arbeidet vesentlig. Det mest sentrale på kort sikt vil være at Stifinnerløsningen benyttes av alle relevante instanser, blant annet statsadvokatene, sysselmannen og kriminalomsorgen.

Dersom dataene kun hadde blitt registrert én gang og blitt gjenbrukt elektronisk av andre, ville risikoen for feil ved manuell nyregistrering av samme informasjon falle bort. Opplysninger om forsvarere og bistandsadvokater mv. som politiet har registrert i BL, kan ifølge tingrettene ikke gjenbrukes elektronisk i Lovisa. Når tingretten skriver brev og velger forsvarer som mottaker, produseres brevet til forsvareren uten adresse. Fordi disse opplysningene er tilgjengelige hos

politiet, kunne dette vært overført til Lovisa når saken ble sendt til tingretten.

Ifølge tingrettene må vitner i saker fra statsadvokat, Økokrim og Kripos legges inn manuelt. Dette er som regel saker med mange aktører i hver sak. Fengslingssaker fra Politiets utlendingsenhet, Kripos og Økokrim må også registreres manuelt.

Muligheten til å bruke Stifinnerløsningen vurderes som positiv av fem av regionene i Kriminalomsorgen, fordi det oppstår færre feil i de tilfelle dommene overføres elektronisk. Alle regionene opplyser at de i noen grad mottar flere dommer fra tingrettene elektronisk i Lovisa enn tidligere. Tingrettene har imidlertid ulik praksis. Derfor kan ikke alle dommer hentes inn på denne måten. Dagens system åpner ikke for overføring fra lagmannsrettene og Høyesterett på samme måte.

Ordningen har ikke de store effektiviseringsgevinstene sett fra regionenes side siden det fortsatt er behov for å legge inn data manuelt. De seks

regionene i kriminalomsorgen framhever at de registrerer data som allerede er registrert tidligere enten av politiet eller tingretten eller av begge manuelt. Eksempler på slike data som allerede finnes elektronisk, er personinformasjon (personnummer, navn, adresse, pårørende, mv.), domsnummer, domslengde, politidistrikt, paragrafer og bøter.

Domstoladministrasjonen opplyser at den har ambisjoner på domstolenes vegne med hensyn til utvikling av gode ikt-løsninger som skal bidra til elektronisk samhandling i justissektoren. Domstoladministrasjonen har siden 2005 samarbeidet med politiet og kriminalomsorgen om en rekke tiltak for å effektivisere samhandlingen i straffesaks kjeden. Det er utarbeidet en rekke rapporter⁴³ som tar for seg behov og krav til hvordan disse systemene skal utvikles, men ut over dette er det lite som har skjedd.

Regionene i kriminalomsorgen framhever at informasjonsutvekslingen mellom Lovisa, BL og Kompissystemene bør forbedres for å kunne gjenbruke personalopplysninger og lettere finne dommer i Lovisa. Etter regionenes mening burde de lettere få tilgang til informasjon som ligger i STRASAK om nye straffbare forhold som har betydning for straffegjennomføringen.

Politidirektoratet opplyser at justissektoren ikke har kommet så langt som ønsket med samhandling i straffesaks kjeden. Politiet er hovedleverandør av informasjon til straffesaks kjeden, og målet om samhandling kan derfor ikke realiseres før politiet får på plass ny infrastruktur og et nytt straffesaks-system. Ifølge Politidirektoratet er dette en forutsetning for at politiet skal kunne levere data av god kvalitet til de andre delsektorene.

Politiets data- og materielltjeneste opplyser at intensjonen med samhandling er at dokumenter skal bli elektroniske i hele straffesaks kjeden, og at informasjon skal kunne utveksles mellom de tre etatene. For eksempel vil politiet kunne se når domstolene har kapasitet til å behandle en sak, samtidig som politiet bestiller varetekts plass. Politiets data- og materielltjeneste mener at politiets arbeidsprosesser må ses på først, og at man deretter må se dette i sammenheng med de to andre delsektorene. Ifølge Politiets data- og materielltjeneste har det vært lite oppmerksomhet mot politiets behov og arbeidsprosesser.

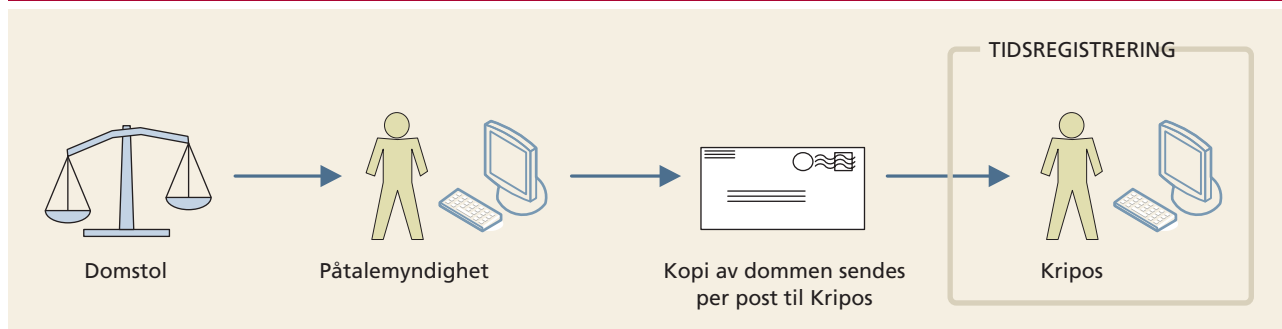
Politiets data- og materielltjeneste mener at informasjonsflyten innad i politiet er bedre enn informasjonsflyten mellom sektorene. Et eksempel på et vellykket ikt-prosjekt som har ført til bedre samhandling innad i politiet, er Indicia, som brukes av både Kripos og politidistriktene.

5.2.2 Det sentrale straffe- og politiopplysningsregister – et eksempel på potensialet for økt elektronisk samhandling i straffesaks kjeden

Alle dommer skal registreres i det *sentrale straffe- og politiopplysningsregister (SSP)*, som er det nasjonale registeret for registrering av straffedømte personer. Systemet har en straffe-registreringsdel som inneholder ilagte straffereaksjoner, og en politiopplysningsdel som inneholder personopplysninger som kan være av betydning for politiets arbeid med etterforskning og oppklaring av lovbrudd. SSP har ikke elektronisk grensesnitt til andre systemer i straffereettspleien.

Figur 5 viser hvordan domstolene sender dommen til påtalemyndigheten, som får dommen registrert

Figur 5 Registrering av dommer i det sentrale straffe- og politiopplysningsregisteret

43) Samhandling i straffesaks kjeden, modell for strukturering av avgjørelser, lover og forskrifter (2008), Forprosjektrapport for Strukturerte avgjørelser (2009), Tjenesteutveksling i justissektoren (2009), Strukturering av lover og forskrifter (2010), Implementasjon av Justisnett Indre (2010) og Utveksling av informasjon i straffesaker (2011).

i politiets saksbehandlingsløsning BL. En melding skrives ut og sendes til Kripos per post sammen med en kopi av dommen. Kripos kvalitets-sikrer domsslutningen. Hvis det er mangler i domsslutningen, blir dommen sendt tilbake til påtalemyndigheten, som henvender seg til domstolen for å få domsslutningen rettet, jf. straffeprosessloven §§ 44 og 45. Dersom det ikke avdekkes mangler i domsslutningen, blir dommen registrert manuelt i SSP.

I en optimal saksbehandlingsløsning ville domstolene selv registrert dommen, og informasjonen ville blitt gjort tilgjengelig for resten av straffesakskjeden.

Kripos opplyser at det i gjennomsnitt tar ca. 13 minutter å kvalitetssikre og registrere en dom i det sentrale straffe- og politiopplysningsregisteret. Antall registrerte dommer har vært relativt likt de siste årene. I første halvår 2011 er det registrert 10 116 dommer. Tiden det tar å registrere dommer i 2011, forventes dermed å tilsvare ca. 2,7 årsverk. Kripos opplyser at det optimale ville være at domsslutningen ble overført elektronisk fra domstolen til et strafferegister, og at kvalitetskontrollen i langt større grad ble gjort elektronisk.

Det forekommer feil i slutninger i dommer og kjennelser, og det skjer feilregistreringer i straffe- og bøtere registeret. Politiets opptelling for 2008 viste ca. 1500 feil i domsslutninger som måtte rettes etter straffeprosessloven § 44, jf. § 46. Bruk av strukturerte data vil begrense faren for slike feil.

5.2.3 Ytelse, stabilitet og brukervennlighet i politiets datasystemer

Tilbakemeldinger fra flere politidistrikter viser at responstiden i datasystemene er for dårlig, og BL blir trukket fram som gammeldags og tregt. Det finnes ikke noe statistikk sentralt i politiet over nedetid eller driftsavbrudd fordi politidistriktene og særorganene har ansvar for egen drift. Et eksempel er at det er tidkrevende å importere saker fra andre politidistrikter eller fra høyere påtalemyndighet, og det tar også lang tid å åpne store saker i BL. Politidistriktene mener de kunne vært mer effektive i sin oppgavehåndtering hvis dataverktøyene var mer robuste, stabile og tjenesteorienterte.

Det er også et problem at saksbehandlere blir kastet ut av BL og dermed mister dokumenter (for eksempel når det gjennomføres avhør). Dette skjer ofte på kvelds- og nattetid når det er vanskelig å få hjelp av lokalt ikt-personell eller

Politiets data- og materielltjeneste. Tid går med til å vente på respons fra systemer, omstart og mindre effektivitet ved dobbeltføring av informasjon. Frustrasjonen er særlig merkbar i arbeidet med hastesaker, for eksempel fengslingssaker, der det ofte er knapt med tid før sakene skal oversendes til domstolene. Effektiviteten i straffesakskjeden blir dermed ikke så god som ønskelig.

Flere politidistrikter mener det er en utfordring at ulike systemer ikke kan kommunisere med hverandre. Fordi det ikke er mulig å kopiere fra det ene systemet til det andre, fører dette til mye dobbeltføring av informasjon som allerede er registrert. Det er utfordrende å forholde seg til en lang rekke ulike systemer, med ulikt brukergrensesnitt, ulikt registreringsregime og lignende.

Politidirektoratet opplyser at politiet har hatt omfattende driftsproblemer, og at Driftskonsept 2 (D#2) derfor har blitt prioritert foran utviklingen av nytt straffesakssystem. Politiets data- og materielltjeneste opplyser at Driftskonsept 2 er et teknologiprojekt som er styrt og ledet av Politidirektoratet for å modernisere og sentralisere infrastrukturen i politinettet. Formålet med D#2 er å gi etaten en ny teknisk plattform.

Ved innføring av D#2 går politiet fra å ha lokale servere til å sentralisere alt hos Politiets data- og materielltjeneste. Denne endringen innebærer at oppgaveløsningen i form av feilretting ved tekniske problemer i større grad enn tidligere er flyttet fra politidistriktene til Politiets data- og materielltjeneste. Politidirektoratet opplyser at D#2 etter planen skal være på plass i løpet av 2013, og at dette er et stort løft for politiet. Etter det Politidirektoratet erfarer, er tilbakemeldingene positive fra de som har fått det nye driftskonseptet. Det vil likevel være enkelte oppstartsproblemer.

Av de åtte spurte politidistriktene har fem politidistrikter (Telemark, Troms, Hordaland, Sør-Trøndelag og Oslo) ikke installert Driftskonsept 2, to politidistrikter (Salten og Agder) er i startfasen, og ett politidistrikt (Hedmark) har vært pilotbruker.

Erfaringene fra Hedmark viser at politidistriktet har fått en oppdatert teknisk plattform, noe raskere pålogging og noe raskere tilgang til dataprogrammene. Politidistriktet opplever at det fortsatt er en del funksjonalitet som ikke er tilfredsstillende ivaretatt, spesielt håndteringen av bilde, lyd og video.

Flere politidistrikter opplyser at de i tillegg til de sentrale fellessystemer har anskaffet lokale applikasjoner for bedre oppgaveløsning. Når ikt-systemer anskaffes lokalt, er det risiko for at systemene ikke kan kommunisere med andre lokale tilsvarende systemer eller politiets sentrale systemer.

5.2.4 Stabiliteten i domstolenes datasystemer

Lovisa er saksbehandlingssystemet for domstolene i første og andre instans (tingretter og lagmannsretter) og støtter registrering, behandling og rapportering av alle typer retts- og forvaltningsaker.

Domstoladministrasjonen framhever at Lovisa er et beslutningsstøttesystem som blant annet bidrar til enhetlig saksbehandling i alle domstolene. Lovisa har omtrent 1600 brukere, og behovet og kravet for støtte varierer både med saksbehandler og størrelsen på domstolen. Det foregår kontinuerlig utvikling av Lovisa, og Domstoladministrasjonen mottar innspill fra brukerne og vurderer og prioriterer disse i forhold til andre planlagte utviklingsoppgaver.

Kilde: Colourbox

Tingrettene påpeker at det kreves mye opplæring for å bli kjent med Lovisa. Videre opplyser tingrettene at mange av ikt-systemene er trege med lang responstid, noe som blant annet fører til at registreringsarbeidet tar lang tid og skaper forsinkelser i det daglige arbeidet. Tingrettene bekrefter at systemet er ustabil med til tider mye nedetid, noe som har ført til at Lovisa ikke har kunnet bli brukt som normalt, og dette har gått ut over effektiviteten i saksbehandlingen. Flere tingretter sier at disse problemene oppleves som frustrerende, og at det går ut over arbeidsmiljøet og tilliten til systemene.

Domstoladministrasjonen opplyser at Lovisa har vært plaget av driftsforstyrrelser som har gått ut over saksbehandlingskapasiteten og effektiviteten til domstolene. Ifølge Domstoladministrasjonen har kvaliteten på driftstjenestene ikke vært tilfredsstillende i perioden 2009–2011, og dette har hatt betydelige konsekvenser for bruken av Lovisa. Hovedårsaken til dette er at domstolenes tekniske plattform er utdatert. I 2011 har Domstoladministrasjonen investert i oppgradering av domstolenes tekniske plattform for bruk av ikt. Mye av Domstoladministrasjonens midler og ressurser går med til omleggingen til ny teknisk plattform.

Samtidig som Domstoladministrasjonen har analysert saksflyter, oppgaver og aktiviteter i Lovisa for å kunne forbedre ytelsen i systemet, foregår det kontinuerlig utvikling av Lovisa, og Domstoladministrasjonen mottar innspill fra brukerne og vurderer og prioriterer disse i forhold til andre planlagte utviklingsoppgaver. I årene som kommer, vil det skje en grunnleggende fornyelse av Lovisa, både når det gjelder tekniske oppgraderinger og faglig videreutvikling, og dette vil også komme utviklingen av nye saksbehandlingssystemer til gode.

5.2.5 Gamle datasystemer i kriminalomsorgen

Kompis Kia og Kompis Kif er fagsystemer i kriminalomsorgen. Kompis Kia ble utviklet rundt 1990 for å kunne administrere soningskøene bedre. På midten av 1990-tallet ble systemet supplert med Kompis Kif, som har større tekniske muligheter enn det første systemet. Kompis-systemene kommuniserer i liten grad med hverandre, og det er utviklet et bookingsystem som gjør det mulig med noe informasjonsflyt mellom systemene. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning opplyser at Kompis Kia ikke er et saksbehandlingssystem, men at det inneholder mye informasjon. Kriminalomsorgens sentrale

forvaltning har som mål å utrede et nytt etats-system, i den grad det er mulig innenfor de rammene som foreligger, og med de tiltakene kriminalomsorgen allerede er forpliktet til å gjennomføre.

Regionkontorene til kriminalomsorgen framhever at det først og fremst er systemenes treghet og heng som skaper frustrasjon blant brukerne. Regionene trekker også fram at det er vanskelig å hente ut god statistikk fra Kompis.

Kriminalomsorgen har i 2011 arbeidet med å oppgradere maskinparken for å sikre stabil drift for kriminalomsorgens om lag 4000 brukere. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning peker på at endringene vil gi kriminalomsorgens brukere bedre ytelser på utstyr, ny og forbedret funksjonalitet, forbedret oppetid og større fleksibilitet ved innføring av nye systemer.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning opplyser at det er innført et elektronisk saks- og arkivsystem, og at det skal prøves ut et system for å kartlegge domfelte. I 2011 har kriminalomsorgen etablert en ny database som henter ut data fra fagsystemene. Dette innebærer at Kompissystemene skal levere styringsinformasjon for å sammenstille og hente ut informasjon til oppfølging og styringsformål. Arbeidet med å etablere styringsinformasjonssystemet skal etter planen sluttføres i 2012.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning mener at behovet for å bytte ut de gamle fagsystemene (Kompissystemene) med et nytt etatssystem fortsatt er stort. I løpet av 2012 vil det derfor bli gjennomført en ny utredning av et nytt etats-system som skal erstatte dagens Kompissystemer.

5.3 Nye straffesakssystemer i politiet

Etter termineringen av KS1 for programmet *Elektronisk samhandling i straffesakskjeden*, ble alle prosjekter i de ulike delsektorene utsatt. I 2010 startet Politidirektoratet arbeidet med et nytt ikt-system i politiet, kalt *Nye straffesakssystemer*, som på sikt blant annet skal erstatte BL og STRASAK. I 2011 fikk Politidirektoratet i oppdrag av Justisdepartementet å utarbeide en konseptvalgutredning (faktaboks 1) for *Nye straffesakssystemer*.

Justisdepartementet mottok konseptvalgutredningen i november 2011, og denne ble i desember 2011 levert til en ekstern kvalitetssikrer i henhold til

KS-regimet. Justisdepartementet mener Politidirektoratet har gjort et grundig arbeid med konseptvalgutredningen, som inneholder tre konsepter med ulike kostnadsområder, forvaltningsmodeller og gevinster. Dette har vært et stort prosjekt, og Politidirektoratet har hatt behov for ekstern støtte i arbeidet. Justisdepartementet planlegger at kvalitetssikringen av konseptvalgutredningen skal være klar våren 2012, men dette avhenger av den eksterne kvalitetssikringen.

Prosjektgruppen for *Nye straffesakssystemer* i Politidirektoratet opplyser at programmet betraktes som godt forankret i Politidirektoratet. Det er høyt prioritert med god støtte fra både ledelsen i Politidirektoratet, styringsgruppen og referansegruppen for programmet.

Politidirektoratet håper å komme i gang med KS1 så snart som mulig etter at konseptvalgutredningen er overlevert Justisdepartementet, og opplyser at et forprosjekt er planlagt gjennomført i 2012, etterfulgt av KS2 våren 2013. Ved optimal framdrift kan anskaffelsen bli iverksatt fra 2014. Justisdepartementet sier at det ikke kan konkluderes endelig om framdriften før saken er tilstrekkelig utredet og har vært behandlet i regjeringen og eventuelt forelagt Stortinget.

Domstoladministrasjonen legger til grunn at politiet forholder seg til det arbeidet som allerede er gjort knyttet til gevinstberegninger, utredninger rundt effektivisering og samhandling i straffesakskjeden og vedtatt arkitektur for justissektoren.

Justisdepartementet opplyser at det er gjennomført samfunnsøkonomiske analyser og gevinst- og nåverdiberegninger av et nytt straffesakssystem i politiet. I tillegg er det en del kvalitative gevinster som det kan være vanskelig å vekte, som også er en del av beslutningsgrunnlaget. Ifølge Justisdepartementet er ikke forskjellen stor for et par av konseptvalgene for de prissatte gevinstene, men det er forskjell når det gjelder ikke-prissatte gevinster knyttet til blant annet domstolene og kriminalomsorgen.

Domstoladministrasjonen opplyser at et nytt straffesakssystem i politiet vil gi et stort gevinstpotensial for hele justissektoren. I 2008 deltok Domstoladministrasjonen i KS1-prosessen av *Elektronisk samhandling i justissektoren*. I forbindelse med dette ble det gjort gevinstberegninger for domstolene som følge av elektronisk samhandling i justissektoren.

Ifølge Politidirektoratet vil nye straffesakssystemer i politiet både føre til bedre elektronisk samhandling internt i politiet, og til bedre elektronisk samhandling med de andre delsektorene i straffesakskjeden. I politiets gevinstberegninger, som gjøres i forbindelse med konseptvalgutredningen for *Nye straffesakssystemer*, vil domstolene oppnå enkelte besparelser, mens det for kriminalomsorgen er beregnet større besparelser som følge av elektronisk samhandling med politiet. I den KS1-prosessen som ble påbegynt for *Elektronisk samhandling i straffesakskjeden* i 2008, deltok alle de tre delsektorene i straffesakskjeden.

Politidirektoratet opplyser at kriminalomsorgen og domstolene vil bli invitert inn i *Nye straffesakssystemer* som faste representanter i programets referansegruppe. Slik Politidirektoratet ser det, er politiet helt avhengig av å samarbeide med de andre delsektorene i straffesakskjeden. Politiet har mest å hente på et samarbeid, men de andre delsektorene vil også ha utbytte av *Nye straffesakssystemer* i politiet. Det er ifølge Politidirektoratet store gevinster å hente, spesielt knyttet til samhandling med kriminalomsorgen.

Domstoladministrasjonen er orientert om politiets arbeid med *Nye straffesakssystemer* og er invitert til å delta i en referansegruppe. Domstoladministrasjonen ser dette som en anledning til å få et innblikk i hvordan politiet tenker og prioriterer i forbindelse med fornyelsesprosessen, og om de vier oppmerksomhet til samhandlingen med domstolene.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning har blitt orientert om arbeidet med *Nye straffesakssystemer* på møter i det tidligere Programmet for elektronisk samhandling i justissektoren. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning deltok også på presentasjonen av konseptvalgutredningen i Politidirektoratet og antar at de vil bli trukket med i det videre arbeidet i tiden framover.

Forskjellen fra den tidligere KS-prosessen er at det kun er ett prosjekt som skal kvalitetssikres og ikke et helt program som forrige gang. Justisdepartementet mener dette programmet ble for stort og heterogent, og at ett prosjekt er mer håndterlig. Departementet mener likevel at det er utfordringer knyttet til hvordan samhandlingen i straffesakskjeden skal ivaretas. Det er derfor lagt føringer i konseptvalgutredningen om at politiet skal ivareta behovet for samhandling med domstolene og kriminalomsorgen, men at det også må avgrenses. Et nytt straffesakssystem i politiet vil bli et løft for de andre delsektorene, selv om de ikke er inkludert i prosjektet.

6 Vurderinger

For at saksbehandlingen i straffesakskjeden skal bli mer effektiv, har Stortingets justiskomité forutsatt at politiets ikt-systemer må fornyes og forbedres, jf. Innst. 206 S (2010–2011). Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har videre forutsatt at Justisdepartementet skal ha en tett oppfølging av ikt-arbeidet i sektoren, jf. Innst. 104 S (2009–2010). Forbedring av ikt-forvaltningen og økt elektronisk samhandling har vært et mål for Justisdepartementet siden den første ikt-strategien ble vedtatt i 1999. Undersøkelsen gir likevel grunn til å spørre om resultatene av dette arbeidet har bidratt vesentlig til å realisere Stortingets forutsetning om mer effektiv ressursutnyttelse i justissektoren gjennom bedre ikt-forvaltning.

Etter at Stortinget i 2010 ved flere anledninger la til grunn at forbedringen av ikt-arbeidet i sektoren måtte styrkes, har Justisdepartementet gjennomført eller satt i gang flere tiltak på området. Det vurderes som positivt at departementet har fått en ny ikt-strategi, at det arbeides med å oppgradere politiets ikt-infrastruktur, og at det er satt i gang planarbeid for å fornye straffesakssystemene i politiet.

Svakheter i departementets oppfølging, også etter at Stortinget har tydeliggjort sine forventninger, er imidlertid så store at det er grunn til å stille spørsmål ved om tiltakene er tilstrekkelige for å forbedre ikt-forvaltningen på området. Det er ikke utarbeidet en samlet plan for arbeidet som skal sikre systematikk i både utvikling og drift innen ikt-forvaltningen i delsektorene. Justisdepartementet har også i mindre grad fastsatt konkrete mål eller krav til virksomhetene. Det er særlig risiko for at målet om økt elektronisk samhandling mellom delsektorene ikke blir realisert. Det anbefales derfor at Justisdepartementet utarbeider en samlet handlingsplan som stiller tydeligere krav om prioritering av ikt i delsektorene, blant annet elektronisk samhandling, og at de aktivt følger opp delsektorene for å sikre at kravene realiseres. Justisdepartementet bør i arbeidet med handlingsplanen også vurdere å utvikle insentiver for delsektorene til å prioritere elektronisk samhandling høyere.

Politiet er den største aktøren i straffesakskjeden, og det vurderes som riktig at Justisdepartementet

prioriterer ikt-systemene i politiet først. Politiet er hovedleverandør av informasjon i straffesakskjeden, og et nytt straffesakssystem i politiet vil kunne gi gevinster også for domstolene og kriminalomsorgen. Ifølge Politidirektoratet kan utviklingen av det nye straffesakssystemet først begynne etter at konseptet som blir valgt, er kvalitetssikret og forprosjektet er kvalitetssikret.

I forbindelse med denne satsing er det viktig at det blir tatt hensyn til de andre delsektorenes behov for og krav til ikt-utvikling, spesielt for å utnytte potensialet for informasjonsutveksling på tvers i straffesakskjeden. I dette arbeidet må Justisdepartementet og Politidirektoratet også sikre at systemene tillater utstrakt gjenbruk av informasjon. Det forutsettes at arkitekturprinsippene for nye ikt-løsninger, som er obligatoriske for statlige virksomheter, følges for å sikre at politiets ikt-løsninger kan kommunisere med andre ikt-systemer.

Undersøkelsen viser uheldige følger av manglende resultater i arbeidet med å forbedre ikt-systemene innen straffesakskjeden. Det vurderes som uheldig at ikrafttredelse av straffeloven av 2005 er utsatt i påvente av nødvendige tilpasninger av politiets ikt-løsninger. Det er også lite tilfredsstillende at saksbehandlingssystemet BL er utformet slik at det ikke kan tilpasses ny straffelov uten større og ressurskrevende tilpasninger.

Mangelfull ikt-styring

Undersøkelsen viser svakheter ved Justisdepartementets mål- og resultatstyring for årene 2009–2011 i arbeidet med en mer effektiv og målrettet bruk av ikt, slik kravene er fastsatt i bevilgningsreglementet og økonomireglementet. Konkrete resultatmål og krav til rapportering er sentrale forutsetninger i styringen av underliggende virksomheter, jf. økonomireglementets § 4. Justisdepartementet har i hovedsak ikke stilt konkrete resultatmål i tildelingsbrevene for disse årene ut over de overordnede målene i ikt-strategien, for eksempel kravet om økt elektronisk samhandling. Eksempelvis er både hovedmålet og delmålet i tildelingsbrevet til Politidirektoratet på et overordnet nivå. Målet om en mer effektiv justissektor er presisert til et delmål om en mer helhetlig, effektiv og serviceorientert politi og

påtalemyndighet. I tildelingsbrevene til Kriminalomsorgens IT-tjeneste er det stilt krav til mål om elektronisk samhandling i justissektoren og rapporteringen på disse. I disponeringsskriv fra Politidirektoratet til Politiets data- og materiell-tjeneste er det ikke stilt krav til mål om elektronisk samhandling i justissektoren og rapportering på disse. For årene 2009–2011 er det heller ikke stilt krav til rapportering på resultater på ikt-samhandling i tildelingsbrevene til Politidirektoratet eller i de generelle retningslinjene til Domstoladministrasjonen. Dette synes ikke å være i samsvar med kravene i økonomiregelverket eller med Stortingets forutsetninger om tettere oppfølging og forbedring av ikt-forvaltningen på området.

Den nye ikt-strategien fra 2011 er mer generell enn strategien fra 2004 som la spesielt vekt på straffesakskjeden. Ansvaret for å nå målene i strategien er lagt til delsektorene, som må finansiere samhandlingsprosjektene i justissektoren. Det kan derfor bli vanskelig å prioritere disse prosjektene.

Langsiktige ikt-planer må regelmessig overføres til operative planer som setter klare og konkrete kortsiktige mål, i tråd med god praksis på området, jf. CobiTs rammeverk for ikt-styring. Ikt-strategien som har vært gjeldende i justissektoren fra 2004 til medio 2011, manglet en handlingsplan. Dette kan være en viktig årsak til begrenset framdrift i ikt-utviklingen i straffesakskjeden. En samlet handlingsplan med relevante tiltak for alle delsektorene som konkretiseres nærmere i de årlige tildelingsbrevene, kunne også ha medvirket til at delsektorene i større grad prioriterer samhandling i tillegg til egne behov.

Med utgangspunkt i den til en hver tid gjeldende ikt-strategi har Justisdepartementet opprettet flere fora knyttet til ikt-samarbeid i justissektoren. I over ti år har justissektoren hatt et overordnet ikt-styre (tidligere styringsgruppen for sektorovergripende ikt) som besto av virksomhetsledere og etatsledere i straffesakskjeden. Ikt-styret har eksistert uten mandat. Det vurderes som positivt at Justisdepartementet i 2012 har startet arbeidet med et mandat til styret. I forbindelse med ny ikt-strategi i 2011 ble Ikt-styret utvidet til å omfatte de største virksomhetene i justissektoren utenom Direktoratet for nødkommunikasjon, som er ansvarlig for nytt digitalt nødnett i Norge. Det nye digitale nødnettet er et stort ikt-utviklingsprosjekt i justissektoren, selv om dette systemet først og fremst er en telekommunikasjonsløsning. Det kan likevel stilles spørsmål ved om det er

hensiktsmessig at Direktoratet for nødkommunikasjon ikke er representert i det overordnede Ikt-styret.

Justissektoren har også hatt et mer operativt ikt-forum, Programstyret, med representanter fra avdelingsdirektørnivå i departementet og virksomhetene i straffesakskjeden. Programstyret har rapportert til det overordnede Ikt-styret. Medlemmer av Programstyret har karakterisert styret som et møteforum og et koordineringsorgan uten klare mål for hvordan straffesakskjeden skal fornye ikt-systemene sine.

Verken Ikt-styret eller Programstyret har gjennomført tiltak ut over omfattende utredningsarbeid for å nå målet om elektronisk samhandling i straffesakskjeden. Styrene har fungert som møteplasser for informasjonsutveksling mellom delsektorene. Etter Riksrevisjonens vurdering har styrene derfor ikke bidratt vesentlig til å realisere Stortingets forutsetninger om forbedret ikt-forvaltning i sektoren. En viktig forutsetning for å oppnå resultater er at ansvaret og oppgavene er klart definert, gjerne i et mandat. Det vurderes derfor som kritikkverdig at det ikke er utarbeidet noe mandat for Ikt-styret.

Regnskapene til Politidirektoratet og Politiets data- og materiell-tjeneste viser at politiet har brukt store deler av sine ikt-utviklingsmidler til konsulent-tjenester i perioden fra 2009 til og med september 2011. Eksempelvis har Politidirektoratet i perioden brukt 95 prosent av ikt-utviklingsmidlene til kjøp av konsulent-tjenester. Når en så stor del av midlene går til konsulenter, kan det stilles spørsmål ved om Justisdepartementet, Politidirektoratet og Politiets data- og materiell-tjeneste har tilstrekkelig styring med utviklingen av ikt-prosjekter for å nå de langsiktige målene som er satt for samhandling, og for å få god framdrift i ikt-utviklingen. Utstrakt bruk av konsulenter svekker også nødvendig kompetanseoverføring til justissektoren etter hvert som nye ikt-systemer ferdigstilles.

Undersøkelsen viser i likhet med tidligere undersøkelser at manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur fører til omfattende driftsforstyrrelser og nedetid og skaper problemer for delsektorene. Dette forsinker saksbehandlingen og skaper frustrasjon hos de som bruker systemene.

Politiet, domstolene og kriminalomsorgen er videre avhengige av mye av den samme informasjonen som ofte må registreres på nytt av de

enkelte delsektorene. Mulighetene for gjenbruk av informasjon som finnes elektronisk, er begrenset med dagens systemer. Bedre informasjonsdeling og informasjonsflyt i straffesakskjeden, og bedre samhandling på tvers av delsektorene, vil bidra til økt effektivitet i saksbehandlingen.

Gevinstpotensial

Riksrevisjonens tidsregistreringsundersøkelse omfatter registrering av hvor lang tid politiet bruker på å registrere en anmeldelse i BL, både ved personlig oppmøte i politivakten og ved anmeldelse på Internett og henleggelse. Undersøkelsen viser at det er et gevinstpotensial i størrelsesorden 13 til 16 årsverk på disse handlingene isolert.

Siden dette bare utgjør en mindre andel av ikt-relaterte arbeidsprosesser, kan det antas at politiet kan frigjøre ytterligere årsverk i straffesaksprosessen ved å ta i bruk nye ikt-systemer. Det er gjort et grovt estimat for å antyde gevinstpotensialet. Grovestimatet indikerer at det ved 3–5 minutter tidsbruk i 50 arbeidsprosesser for 150 000 saker kan være en effektiviseringsgevinst på 280 til 460 årsverk i politiet. Antall saker som behandles i de enkelte prosessene, vil være ulikt, og det er derfor stor usikkerhet knyttet til dette estimatet. Det viser likevel at bedre ikt-systemer innen straffesakskjeden kan gi betydelige gevinster. Ikt-systemene til domstolene og kriminalomsorgen er også mangelfulle, og det er grunn til å anta at gevinstpotensialet er stort også i disse delsektorene.

Anmeldelser på Internett ble utviklet i 2009 for at det skulle bli lettere for publikum å anmelde enkelte typer mindre alvorlig kriminalitet. Dette er en begrenset løsning som forutsetter at dataene blir lagt inn manuelt ved videre behandling. En bedre internettløsning, der politiet kan gjenbruke informasjonen som anmelderen har registrert elektronisk, vil spare politiet for arbeid. Det er en generell økning i bruken av portalløsninger mot publikum på mange områder i samfunnet. Økt bruk av elektronisk forvaltning tilsier at publikum bør kunne forvente at politiet mottar anmeldelser for flere kriminalitetstyper på Internett og gir rask elektronisk bekreftelse på at disse er mottatt.

Anbefalinger

En tydelig styring av ikt-arbeidet fra Justisdepartementet er spesielt viktig fordi undersøkelsen viser at driftsoppgaver og delsektorenes egne behov lett blir prioritert framfor ikt-arbeidet. Delsektorene har også opplevd styringssignalene fra Justisdepartementet som utydelige.

Riksrevisjonen anbefaler derfor at Justisdepartementet, på grunnlag av den informasjonen som virksomhetene er bedt om å rapportere på i statusrapporteringen, utvikler en felles overordnet handlingsplan basert på ikt-strategien for justis-sektoren. Departementet må også følge opp at denne handlingsplanen blir gjennomført. Dette vil gi større forutsigbarhet for delsektorene i deres planarbeid og gi bedre forutsetninger for å oppnå gode resultater.

Det anbefales videre at Justisdepartementet følger opp handlingsplanen i de årlige tildelingsbrevene i form av konkrete resultatmål og krav om en mer resultatrettet rapportering fra delsektorene. Krav til elektronisk samhandling og deling av informasjon, inkludert utstrakt gjenbruk av data, bør her være viktige resultatkrav. Justisdepartementet bør i arbeidet med handlingsplanen også vurdere å utvikle insentiver for delsektorene til å prioritere elektronisk samhandling høyere, samt vurdere tiltak for å sikre kompetanseoverføring på ikt-området til Politidirektoratet.

En bedre overordnet styring av ikt-utviklingsarbeidet i justissektoren synes å være tidskritisk. Det vises her til at ikrafttreddelsen av straffeloven av 2005 er utsatt i påvente av forbedringer innen ikt-området. Tydeligere krav til resultater og resultatinformasjon bør derfor inn i tildelingsbrevene fra og med 2012. I forbindelse med dette er det også viktig at Justisdepartementets ledelse fortsatt holdes løpende orientert om framdriften i Politidirektoratets arbeid med *Nye straffesaks-systemer*.

Det anbefales videre at foraene som Justisdepartementet har opprettet i ikt-arbeidet, som Ikt-styret, får avklart sitt ansvar og fullmakter ved at det blir etablert et mandat for arbeidet. I forbindelse med dette kan Justisdepartementet også vurdere å gi styrene større grad av formell beslutningsmyndighet i den løpende styringen av ikt-arbeidet. Departementet bør også vurdere om det er hensiktsmessig å inkludere Direktoratet for nødkommunikasjon i det overordnede Ikt-styret.

7 Referanseliste

Intervjuer

Det er gjennomført ett eller flere intervjuer med følgende aktører:

- Justisdepartementet
- Politidirektoratet
- Domstoladministrasjonen
- Politiets data- og materielltjeneste
- Kriminalomsorgens sentrale forvaltning
- Kriminalomsorgens IT-tjeneste

Regelverk

- Reglement for økonomistyring i staten. Bestemmelser om økonomistyring i staten. Fastsatt 12. desember 2003, med endringer, senest 14. november 2006. Finansdepartementet.

Stortingsdokumenter

Budsjettproposisjoner og -innstillinger

- Prop. 1 S (2011–2012) for Finansdepartementet.
- Prop. 1 S (2009–2010) for Justis- og politidepartementet.
- St.prp. nr. 1 (2008–2009) for Justis- og politidepartementet.
- St.prp. nr. 1 (2004–2005) for Justis- og politidepartementet.

Meldinger til Stortinget

- St.meld. nr. 17 (2006–2007) *Eit informasjonssamfunn for alle.*
- St.meld. nr. 19 (2008–2009) *Ei forvaltning for demokrati og fellesskap.*
- Meld. St. 7 (2010–2011) *Kampen mot organisert kriminalitet – en felles innsats.*

Innstillinger til Stortinget

- Innst. 206 S (2010–2011), jf. Dokument 8:33 S (2010–2011). Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl om plan for IKT-investeringer i politiet og reell styrking av politiets driftsbudsjett.
- Innst. 6 S (2010–2011), jf. Prop. 1 S (2010–2011). Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2011, kapitler under Justis- og politidepartementet mv. (rammeområde 5).
- Innst. 104 S (2009–2010), jf. Dokument 1 (2009–2010). Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008.
- Innst. 79 S (2010–2011), jf. Dokument 3:10 (2009–2010). Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot organisert kriminalitet.
- Innst. S. 321 (2008–2009), jf. St.meld. nr. 19 (2008–2009). Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om ei forvaltning for demokrati og fellesskap.
- Innst. S. nr. 77 (2008–2009), jf. Dokument nr. 3:13 (2007–2008). Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens oppfølgingsundersøkelse av effektiviteten i straffesaks-kjeden.
- Innst. S. nr. 104 (2006–2007), jf. St.prp. nr. 30 (2006–2007). Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om igangsettelse av første utbyggingstrinn for nytt digitalt nødnett.
- Innst. S. nr. 166 (1998–99), jf. Dokument nr. 3:5 (1998–99). Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens rapport vedrørende styring og samordning av IT-virksomheten i justis-sektoren.

Andre styringsdokumenter

- Justis- og politidepartementet (2011). *IKT-strategi for justissektoren. Strategi 2011–2015.*
- Justis- og politidepartementet (2004). *IKT-strategi for justissektoren 2004–2007.*
- Justis- og politidepartementet (2005). *Ny arkitektur for justissektoren. Teknologiplan.*

- Justis- og politidepartementet (1999). *It-strategi for justissektoren 1999–2003*.
- Domstoladministrasjonen (2009). *IKT-strategi for domstolene 2009–2011*.
- Politidirektoratet (2003). *IKT-strategi for politiet. Føringer for 2003–2007*.
- Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (2005). *S@mmen for fremtiden. Kriminalomsorgens strategi for IKT i perioden 2005–2008*.
- Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (2010), Rundskriv P 4/2010, *Samordning og styring av IKT-relaterte investeringer i staten*.

Andre dokumenter og rapporter

- Politidirektoratet (2010). *Driftsanalyse av politi- og lensmannsetaten. Perioden 2002–2008*. Rapport.
- Politidirektoratet (2008). *Politiet mot 2020, Bemannings- og kompetansebehov i politiet*. Rapport.
- Accenture (2010). *Evaluering av Politiets data- og materielltjeneste. Virksomhetsområde ikt*. Rapport.
- Justis- og politidepartementet (2009). *KS1 – programmet for elektronisk samhandling i justissektoren*. Brev til Finansdepartementet 24. juni 2009.

Riksrevisjonens dokumenter

- Dokument nr. 1 (2010–2011) *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjetterminen 2009*.
- Dokument nr. 1 (2009–2010) *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjetterminen 2008*.
- Dokument nr. 1 (2006–2007) *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjetterminen 2005*.
- Dokument nr. 3:10 (2009–2010) *Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot organisert kriminalitet*.
- Dokument nr. 3:13 (2007–2008) *Riksrevisjonens oppfølgingsundersøkelse av effektiviteten i straffesakskjeden*.
- Dokument nr. 3:5 (1998–99) *Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende styring og samordning av IT-virksomheten i justissektoren*.

285 18 4 588 3 6 554 735 394 216 2 577 634 492

241 344

Trykk: 07 Gruppen AS 2012

Riksrevisjonen
Pilestredet 42
Postboks 8130 Dep
0032 Oslo

sentralbord 22 24 10 00
telefaks 22 24 10 01
postmottak@riksrevisjonen.no

www.riksrevisjonen.no

23 257 -3 918 240 1 255 712 474 320 120 3 924 22 781 329 781 520